

ความไม่ประมาท

สุกัรึ์ ทุมทอง

ความไม่ประมาท

สุภีร์ ทุมทอง

www.ajsupee.com

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ISBN : xxx-xxx-xxxx-x

ภาพประกอบ

มนต์ชัย ขาวสำอางค์

แบบปก / รูปเล่ม

นครินทร์ ไชยพยอม

สุพัตรา แดงอินทร์

ดำเนินการผลิต

บริษัทพรีเมียมด์ พับลิชซิ่ง จำกัด

๒๗/๓๓ ซอยศรีบำเพ็ญ ถนนพระราม ๔

แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๖๓๗-๘๖๐๐

โทรสาร ๐-๒๖๓๗-๘๖๐๑

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์

๔๕/๑๔ หมู่ ๔ ถนนบางกรวย-จตุรนต์ ตำบลบาง

ขนน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๓๐

โทรศัพท์ ๐-๒๘๗๙-๙๑๕๔

โทรสาร ๐-๒๘๗๙-๙๑๕๓

www.parbpim.com

แจกเป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

คำนำ

หนังสือ **“ความไม่ประมาท”** นี้เรียบเรียงจากคำบรรยายบรรยาย ที่ บ้านธรรมะรินทร์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘ คุณ ปาโรชาติ กาญจนวสีรัตน์ เป็นผู้ถอดคำบรรยาย ผู้บรรยายได้นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมตามสมควร

คำบรรยายนั้น อธิบายให้รู้จัก **ความไม่ประมาท** คือ ความเป็นอยู่อย่างไม่ขาดสติ มีความรู้ตัว เตือนตน เตรียมพร้อมอยู่เสมอ ไม่หลงลืม ไม่ปล่อยใจลอย คอยระวังไม่ให้เกิดไปทางเสื่อม ไม่พลาดโอกาสแห่งความเจริญ เป็นธรรมะที่มีความกว้างขวาง เป็นที่รวมลงแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย แสดงลักษณะและคุณค่า

ของความไม่ประมาท โดยอุปมา ๑๐ อย่าง ควรทำ
ความไม่ประมาทโดยฐานะ ๔ ประการ และพึงมีสติ
รักษาจิตในฐานะ ๔ ประการ อ้างอิงจากพระไตรปิฎก
ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขออนุโมทนาผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำหนังสือเล่มนี้
และขอขอบคุณญาติธรรมทั้งหลายที่มีเมตตาต่อ
ผู้บรรยายเสมอมา หากมีความผิดพลาดประการใด
อันเกิดจากความด้อยสติปัญญาของผู้บรรยาย ก็กราบ
ขอขมาต่อพระรัตนตรัยและครูบาอาจารย์ทั้งหลาย และ
ขออโหสิกรรมจากท่านผู้อ่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุภีร์ ทุมทอง

ผู้บรรยาย

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

สารบัญ

ความไม่ประมาท ตอนที่ ๑	๘
๑. โอวาทครั้งสุดท้ายของพระศาสดา	๑๒
๒. อุปมาความประมาท ๑๐ อย่าง	๒๖
๓. ควรทำความไม่ประมาทโดยฐานะ	๖๘
๔ ประการ	
ความไม่ประมาท ตอนที่ ๒	๗๖
๔. พึงมีสติรักษาจิตในฐานะ ๔ ประการ	๑๑๒
๕. สรุป	๑๓๔

ความไม่ประมาท

ตอนที่ ๑

บรรยาย ที่ บ้านธรรมะรินทร์
กรุงเทพฯ
วันอาทิตย์ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

ขอขอบน้อมต่อพระรัตนตรัย

สวัสดีครับท่านผู้สนใจในธรรมะทุกท่าน

วันนี้ มาฟังธรรมะอีกครั้งหนึ่งนะครับ การฟังธรรมะ เราก็อ่านเพื่อให้เข้าใจความจริงที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงเอาไว้ พระองค์ทรงรู้แจ้งแทงตลอดเข้าถึงธรรมะแล้ว ก็เอามาแสดงแจกแจงให้พวกเราได้ฟัง รวมทั้งได้ตั้งเป็นข้อปฏิบัติ ข้อฝึกข้อหัดสำหรับให้พวกเราได้ไปฝึกไปหัด เพื่อจะได้มีดวงตา ได้เห็นธรรมะบ้าง ตัวธรรมะนั้นเป็นการแสดงข้อเท็จจริง ความจริงที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ธรรมดา เป็นกฎเกณฑ์ธรรมชาติ

คำสอนเกี่ยวกับความจริง เรียกว่าธรรมะ ส่วนการตั้งเป็นระบบ ตั้งเป็นแบบแผนเพื่อให้พวกเขาได้ประพฤติปฏิบัติตาม จะได้เป็นผู้มีดวงตา มีปัญญา เรียกว่าวินัย เป็นระบบที่พระองค์ทรงตั้งขึ้น ฉะนั้นพระองค์จึงทรงเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะได้ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เองแล้ว ทรงตั้งหลักธรรมตั้งข้อปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อฝึกพวกเขาพุทธบริษัทนี้ให้มีดวงตาเห็นธรรม มีปัญญา

ในส่วนของหลักธรรมที่ทรงแสดงความจริงก็มีมากมาย แสดงกฎเกณฑ์ธรรมดาธรรมชาติ เช่น กฎไตรลักษณ์ กฎอภิปัจจยตาปฏิบัติจสมุปปาท แสดงข้อเท็จจริง ความจริง ส่วนในด้านปฏิบัติ หลักธรรมที่เป็นกรอบ ทางดำเนินให้พวกเขาทั้งหลายได้เดินกัน

คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ธรรมวินัยนี้เป็นศาสดาแทน
เมื่อพระองค์ปรินิพพานไปแล้ว พระองค์ตรัสบอกเอาไว้
ว่า ธรรมะก็ดี วินัยก็ดี ที่พระองค์แสดงแล้ว บัญญัติไว้
แล้ว จะเป็นศาสดาแทนเมื่อพระองค์ล่วงลับไป

พวกเราเลยพากันมาฟังธรรม ฟังให้รู้จักอะไรเป็น
อะไร ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้และเอามาแสดงไว้ และ
เราจะปฏิบัติกันอย่างไร จะได้ดำเนินตามทาง ตามมรรค
ที่พระองค์ทรงวางไว้ ธรรมะในภาคปฏิบัติ ถ้าพูดแบบ
ครบถ้วนเต็มทีครอบคลุมทั้งหมด คืออริยมรรคมีองค์ ๘
แต่การที่จะมีอริยมรรคทั้ง ๘ มาประชุมรวมกัน ก็มี
หลักธรรมอีกหลายอย่างเป็นตัวช่วย เป็นตัวเกื้อหนุน
เป็นตัวอุปการะ หรือเป็นตัวที่รวมธรรมะอื่นๆ ช่วยให้
ได้รับการฝึกหัดปฏิบัติ ได้ฝึกฝน

๑. โอวาทครั้งสุดท้ายของพระศาสดา

ธรรมะที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ **ความไม่ประมาท** หลายท่านก็คงจะเคยได้ยินบ่อยๆ ความไม่ประมาทนี้เป็นธรรมะข้อใหญ่ในภาคปฏิบัติ ในแง่ความกว้างขวาง และเป็นตัวจุดประกาย เป็นตัวทำให้ไม่หลงลืม ทำให้ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม **ไม่ตกไปข้างเสื่อม ไม่พลาดโอกาสฝ่ายเจริญออกงาม** ถึงแม้เราจะมีความรู้เยอะ มีความรู้เรื่องนั้นเรื่องนี้ ถ้าประมาทไปเสีย ก็จะไม่ได้อำนาจปฏิบัติธรรม เช่น บางท่านประมาทในความเป็นหนุ่มสาว ร่างกายแข็งแรง มีกำลังดี ก็ไม่ได้เอาร่างกายที่แข็งแรงนั้นมาเดินจงกรม มานั่งสมาธิ พอแก่ตัวไป จะมาเดินจงกรม ก็หมดเวลาแล้ว ไม่ใช่หมดเวลาจงกรม หมดกำลังขาแล้ว กำลังขาไม่มี เดินไปแป็บเดียวก็ขาอ่อนแล้ว อย่างนี้เป็นต้น เรียกว่าเป็นผู้ประมาทในความเป็นหนุ่ม

สาว ประมาทในวัย

บางพวกเป็นผู้ประมาทในความไม่เจ็บป่วย ตอนไม่เจ็บป่วย ร่างกายแข็งแรงดี ดูเหมือนไม่เป็นอะไร ดูเหมือนจะอยู่อีกนาน ดูเหมือนจะเป็นคนมีอิทธิฤทธิ์ ไม่รู้จักเจ็บจักป่วย ทำอะไรก็สบาย จะนอนดึก กินอาหารอย่างไรก็กินได้ ทำนั่นทำนี่ได้สบาย พอเจ็บป่วยเข้าก็สิ้นฤทธิ์เลย นอนแอ้งแหม้งอย่างเดียว จะกินอาหารอย่างไร ก็ต้องโดนบังคับ แสลงไปหมด ตอนที่ร่างกายดี เขาก็ประมาท แทนที่จะเอาร่างกายที่ดีๆ ยังไม่เจ็บไม่ป่วย ไปทำในสิ่งที่เหมาะสม ไปเรียนธรรมะ ไปเดินจงกรม ไปนั่งสมาธิ ก็ไม่ได้ทำ ความไม่ประมาทจึงเป็นธรรมะข้อใหญ่ ทำให้ไม่ตกไปข้างเสื่อม ไม่พลาดโอกาสที่ดีงาม โอกาสไม่ได้หากันง่ายๆ

วันนี้ จะอ่านพระสูตรให้ฟังเกี่ยวกับเรื่องความไม่
ประมาท ซึ่งเป็นธรรมะข้อใหญ่ในภาคปฏิบัติ ถ้าพูดถึง
ธรรมะภาคปฏิบัติที่ครอบคลุมเต็มที่ครบถ้วน ต้องว่า
อริยมรรคมีองค์ ๘ ถึงแม้อริยมรรคมีองค์ ๘ จะเป็นธรรมะ
ใหญ่ในภาคปฏิบัติ เป็นธรรมะที่ครอบคลุมทั้งหมด แต่
หากเราประมาทเพียงอย่างเดียว ก็จะไม่ไ้ทำ เช่น ฟัง
ว่าสัมมาทิฏฐิเป็นอย่างนี้ เหตุให้เกิดสัมมาทิฏฐิก็คือ อัน
ที่หนึ่ง **ปรโตโฆสะ** เสียงจากพระพุทธรเจ้า ต้องมาฟัง
ธรรม อันที่สอง **โยนิโสมนสิการ** การกระทำไว้ในใจให้
แยบคาย ใส่ใจให้ถูกต้อง รู้จักพิจารณาสิ่งต่างๆ ให้เห็น
ตรงตามธรรมะ จะเกิดเป็นสัมมาทิฏฐิ ถึงแม้เราจะรู้แล้ว
ถ้าประมาทไป ก็ไม่ได้มาทำ

ความไม่ประมาทนี้จึงสำคัญในแง่ที่เป็นที่รวมของ
ธรรมะอื่นๆ ถ้าไม่ประมาท ก็จะได้ทำ ท่านว่าเหตุให้เกิด

สัมมาทิฎฐิ คือ ต้องฟัง เราก็มาดูตัวเอง เออ..หูของเรา
ยังดีอยู่ตอนนี้ ต้องรีบมาฟังแล้ว บางท่านใช้หูไปฟังแต่
เพลงเพราะๆ จนหูจะฟังแล้ว พอมาฟังธรรมะก็ฟังไม่
ค่อยได้ยิน อาจารย์ช่วยพูดดังอีกหน่อยๆ จนอาจารย์
จะคอปัง มันประมาทในหูไป ก็ไม่ได้ฟังธรรม บางคน
ฟังธรรมแล้ว ได้ธรรมะมาเต็มสมุดทีเดียว ได้ความรู้มา
เพียบเลย เต็มพุงทีเดียว เรียนไม่หวาดไม่ไหว แต่ไม่
เอามาใส่ใจ ไม่เอามาโยนิโสมนสิการ เห็นอะไรเกิดขึ้น
ในชีวิตประจำวันต่างๆ ก็ไม่เคยโยนิโส ไม่เคยพิจารณา
ให้ตรงตามธรรมะ ธรรมะท่านก็ว่ามันไม่เที่ยง ไม่แน่
ไม่นอน เห็นจะๆ อยู่ทุกวัน ไม่ได้เอามาใส่ใจ ก็ไม่เห็น
ธรรม มีแต่คำถาม ทำไมโลกมันถึงเป็นอย่างนี้ ทำไม
ประเทศเราจึงวุ่นวายนัก ทำไม ทำไม และทำไม จนจะ
ตายแล้ว ยังไม่รู้เรื่องกันเลย ยังไม่เห็นธรรมเลย ทั้งๆ

ที่ธรรมะก็โง่ตัวอยู่เสมอ จนกระทั่งร่างกายนี้ สักหน่อย ก็ไม่แข็งแรง เจ็บป่วย คนไม่เห็นธรรม ก็จ้องจะถาม มันอยู่เรื่อย ทำไมมันไม่แข็งแรง ทำไมมันลุกไม่ขึ้น จนกระทั่งทำไมอยากไปนั้นไปนี้ มันไม่ได้ไป จนกระทั่งทำไมฉันต้องตายด้วย อย่างนี้ก็ไม่ได้เรื่องเลย ที่เป็นอย่างนี้ ก็เพราะไม่ได้โยนิโส ไม่ได้นำธรรมมาใส่ใจ

ถ้าเป็นคนไม่ประมาท เขาจะพยายามใส่ใจธรรมะ โยนิโสมนสิการอยู่เสมอ ตอนนี้ร่างกายยังแข็งแรงดีอยู่ การใส่ใจธรรมะที่พระพุทธองค์แสดงไว้ มันก็เป็นไปได้ พอร่างกายไม่แข็งแรง มีภาระที่จะบริหารกายนี้ เวลา ก็หมดไปเยอะ การที่จะโยนิโสมนสิการ การที่จะใส่ใจ ข้อธรรมะ ก็เป็นไปได้อีก โอกาสน้อยลง ในช่วงนี้ยังมี พระพุทธศาสนา ยังมีความรู้ดีอยู่ มีโอกาสได้ฟัง เราก็พยายามรีบฟัง บางคนประมาทไป ก็ไม่ได้ฟัง พอไม่ได้

ฟัง เวลาที่ผ่านล่วงเลย

อริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นข้อปฏิบัติที่ครอบคลุม แต่
ธรรมะจะได้รับการปฏิบัติ มีการฝึกการหัด ความไม่
ประมาทนี้เป็นธรรมะสำคัญข้อหนึ่ง ไม่ใช่ว่ามีหัวข้อเดียว
มีหลายหัวข้อ มีอีกหลายประการ แต่ความไม่ประมาท
นี้เป็นใหญ่ เป็นธรรมะที่กว้างขวาง นำมาใช้ได้ทุกเรื่อง
ตั้งแต่เรื่องศีล เรื่องทาน เรื่องกุศลเล็กๆ น้อยๆ ทั่วไป
จนกระทั่งถึงระดับการปฏิบัติอริยมรรค ประพฤติ
พรหมจรรย์ พระพุทธเจ้าได้ทรงสอน **ความไม่ประมาท**
ในกุศลธรรมทั้งหลายเป็นธรรมมีอุปการะมาก
ความไม่ประมาทในการทำบุญ ความไม่ประมาทในชีวิต
ไม่ประมาทในวัย ไม่ประมาทในความไม่เจ็บป่วย ไม่
ประมาทในเรื่องโน้น ไม่ประมาทในเรื่องนี้ ให้พวกเรา
เป็นผู้ที่ใช้ชีวิตอย่างมีสติอยู่เสมอ

แม้ปัจจุบันโอวาท พระองค์ทรงสรุปลงด้วยข้อ
ธรรมบทนี้เช่นกัน **วธมฺมา สงฺขารา สังขารคือสิ่ง
ปรุ่งแต่่งทั้งหลยทั้งปวง มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา**
อันนี้เป็นกฎเกณฑ์ เป็นธรรมชาติ ในบรรดาสังขาร
โลกทั้งปวง รูปนาม ชันธ์ ๕ ที่มาประจุมกัน ทั้งในตั
เราก็ดี ในคนอื่นก็ดี จนกระทั่งธาตุภายนอกในโลก มัน
ก็เป็นอย่างนั้น เป็นธรรมดา

อย่างทีพระพุทของคได้ตรัสบอกว่ สิ่ง ๕ สิ่ง หรือ
ฐานะ ๕ ประการนี้ อันไครๆ ไม่ว่าจะเป็สมณะพราหมณ์
เทวดา มาร พรหม หรือไครๆ ในโลก ไม่อาจจะได่ ๕ สิ่ง
มีอะไรบ้าง

(๑) **ขอสึงทีมีความแก่เป็นธรรมดา** จงอย่าแก่
อย่างนี้ขอไม่ได้ มันเป็ธรรมดาของสังขาร ทีมันต้อง
เป็นอย่างนั้น

(๒) ขอสิ่งที่มีความเจ็บป่วยเป็นธรรมดา จงอย่าเจ็บป่วย อย่าได้เป็นโรคนั้นโรคนั้น อย่างนี้ก็ขอไม่ได้

(๓) ขอสิ่งที่มีความตายเป็นธรรมดา จงอย่าตาย นี่ก็ขอไม่ได้ มันเป็นอย่างนั้น ไม่มีใครได้สิ่งเหล่านี้ไป

(๔) ขอสิ่งที่มีความสิ้นไปเป็นธรรมดา จงอย่าสิ้นไป ขออย่าหยุดแข็งแรง สาวๆ อย่าหยุดสวย อย่างนี้ขอไม่ได้ ของมันหมดกันได้

(๕) ขอสิ่งที่มีความพินาศไปเป็นธรรมดา จงอย่าพินาศไป ทรัพย์สินเงินทอง จงอยู่กับเราตลอดไป อย่างนี้ขอไม่ได้ ของที่มีเป็นของเราเพียงชั่วคราวเท่านั้น

สิ่ง ๕ สิ่งนี้ไม่มีใครได้เลย ไม่ว่าจะป็นเทวดา มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก ไม่อาจจะได้ อย่าไปขอให้

ยุ่งยากเลย ส่วนใหญ่พวกเราก็ขอแต่เรื่องพวกนี้แหละ
ขอแต่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้ จนหลวงพ่อแข็งไปหมดแล้ว
ท่านสอนให้เชื่อกรรม เชื่อผลของกรรม สอนเรื่องอนิจจัง
ทุกขัง อนัตตา แต่พวกเราไปขอ ขอให้ลูกข้างอย่าเจ็บ
ป่วย เข้าโรงพยาบาลคราวนี้ ขอให้หาย ก็ขอกันอยู่
เท่านี้ ไม่เคยขอให้ตายสักที ทั้งๆ ที่ท่านก็บอกว่า ขอ
สิ่งที่มีความตายเป็นธรรมดา จงอย่าตาย มันขอไม่ได้
มันเป็นอย่างนั้น เป็นเรื่องธรรมดา

สังขารมันมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา เป็นสภาวะ
เป็นธรรมชาติของสังขาร เป็นธรรมดาของมันอย่างนั้น
นี่ก็เป็นข้อเท็จจริงที่พระพุทธองค์ทรงสอน ให้เราวางจิต
วางใจได้ ภาษาโบราณเรียกว่า **ให้ปลง** นั่นเอง ให้ปลง
ได้ วางได้ จะได้ไม่มีปัญหากับกฎธรรมดา กฎธรรมชาติ
ไม่มีปัญหากับข้อเท็จจริง ถ้าเรามีปัญหากับธรรมดา มี

ปัญหากับธรรมชาติก่อนแล้ว คงจะไม่ได้เดินทางอะไรเลย ไม่ได้ขอปฏิบัติที่ถูกต้องอะไร เพราะมันตัวอยู่กับความเห็นผิดของตัวเอง และวุ่นกับตัณหาที่ซึกพาไปไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ราว เอาแต่ความอยากมาพูด เอาแต่ความไม่อยากมาพูด เอาแต่ความคิดมาพูด เอาแต่ไม่คิดมาพูด อย่างนี้ก็ไม่ไหว เหนื่อยเปล่าและก็ตายทิ้งเฉยๆ ไม่ได้ประโยชน์อะไร ไม่มีแก่นสาร ไม่มีสาระ

ความอยากของเรา ความคิดของเรา มันไม่ได้มีแก่นสารอะไรหรอก ดิฉันอยากอย่างนี้ ดิฉันไม่อยากอย่างนี้ อยากกินอยากนอนจนขึ้นอืดขึ้นพองไป มันก็ไม่ได้อะไรขึ้นมา มันไม่มีแก่นสาร มันเป็นสังขาร เราจึงต้องรู้จักว่าสังขารมันมีความเสื่อมไปเป็นสภาพ เป็นธรรมดา เป็นธรรมชาติ อย่าไปมีปัญญา อย่าไปมีเรื่องราวอะไรกับมัน ท่านเรียกว่าให้ปลงได้ ให้วางใจได้ ให้

วางใจเป็น พอวางใจเป็นแล้ว ก็มาทำกิจหน้าที่ของเราให้ตรง ทำให้ถูกต้อง

พระพุทธองค์ทรงบอกข้อปฏิบัติ เป็นที่รวมของธรรมะอื่นๆ คือ **อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ เธอทั้งหลายจงทำกิจทุกอย่างให้สำเร็จ ด้วยความไม่ประมาทเถิด หรือ เธอทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด** ทำกิจทุกอย่าง อะไรที่ยังไม่ได้ทำ จงทำให้สำเร็จด้วยความไม่ประมาท ถ้าประมาทหลงลืมขาดสติไป มันก็ไม่ได้ทำ เช่น บุญกุศลต่างๆ เรามีพ่อแม่อยู่ การบำรุงมารดาบิดาเป็นบุญเป็นกุศล เป็นมงคล ถ้าเราประมาทไป นึกว่าแม่จะอยู่กับเราอีกนาน อีกไม่กี่วันต่อมา แม่ตายเสียแล้ว ประมาทไป ไม่ได้ทำ หรือไม่ใช่แม่ตายหรือ เราอาจจะตายเอง อย่างนี้ก็ได้มงคลไม่ได้ของดีไป ทั้งๆ ที่อยู่ต่อหน้าต่อตาแล้ว มีโอกาส

แล้วแต่ว่าไม่ใช่โอกาสให้เป็นประโยชน์

เหมือนกับเราเกิดมาเป็นมนุษย์ พบคำสอนของพระพุทธเจ้า นับว่าเป็นโอกาสที่ยอดเยี่ยม บางคนไม่ได้ใช้โอกาสนี้ให้เป็นประโยชน์ มัวแต่เล่นอยู่ มัวแต่หลงลืมขาดสติอยู่ มัวแต่ผัดวันประกันพรุ่งไปเรื่อย ก็พลาดโอกาสไป ตกขบวนรถไป แต่ละคนก็ไปตามยถากรรมกรรมหรือกิจต่างๆ ไม่ได้ทำ ไม่ได้ประสบความสำเร็จก็เพราะมีความประมาทนั้นแหละ พระองค์จึงทรงสอนให้ทำกิจให้สำเร็จด้วยความไม่ประมาท อันนี้เป็นปัจฉิมโอวาท ท่านทั้งหลายจึงควรท่องไว้เสมอ จะได้เตือนใจ เพราะทุกเรื่องที่เราจะทำ ต้องอาศัยความไม่ประมาทเป็นตัวกระตุ้นเตือนให้ไปทำ ถ้าประมาทไปเสียอย่างเดียว ก็จะไม่ได้อะไร

๒. อุปมาความประมาท ๑๐ อย่าง

วันนี้ จะอ่านพระสูตรเกี่ยวกับความไม่ประมาทให้ฟัง จะได้พอเข้าใจถึงความสำคัญของความไม่ประมาทในแง่อุปมาต่างๆ หลายท่านคงเคยได้ยินบ้างแล้ว วันนี้จะอ่านให้ฟัง ๑๐ อุปมาด้วยกัน จะได้จำไว้ เอาไว้เตือนตัวเอง ธรรมะต้องฟังบ่อยๆ เนื่องจากพวกเราเป็นพวกที่ธรรมะไม่ค่อยเข้าสู่ใจ ต้องฟังบ่อยๆ ให้ค่อยๆ เข้าทีละหน้อยๆ บางคนเข้าแล้วก็ออกไป บางคนไม่เข้าเลย ชนहुแล้วกระเด็นกลับ บางท่านก็เข้าเฉพาะแต่ในห้อง เดินออกไปจากห้องก็คืนอาจารย์ อย่างนี้ก็ลำบากอยู่ ไม่รู้จะทำยังไง ฉะนั้น ต้องทำบ่อยๆ ท่านเรียกว่าต้องเจริญ และ ต้องกระทำให้มากๆ อันนี้ก็ป็นหน้าที่ของแต่ละคนที่ต้องทำให้ตัวเอง ไม่ทำมันก็ไม่ได้

ต้องเวียนว่ายตายเกิดไปอย่างนี้ ต้องล้งเลงสัส ถาม
วนเวียน ทำไมเป็นอย่างนั้น ทำไมเป็นอย่างนี้ อยู่อย่าง
นี้ มีเรื่องทุกข์กับของไม่แน่ไม่นอนไป ทำไมคนนั้นจึง
ไม่เที่ยง ทำไมคนนั้นจึงไม่แน่นอน ทำไมมันทุกข์นัก
ทำไมมันบังคับไม่ได้ มันก็จะทุกข์อยู่อย่างนั้นแหละ เรา
จึงต้องแก้ไข แก้ไขกิเลสของตัวเองนั้นแหละ กิเลส
จะละได้ก็ด้วยอริยมรรคมีองค์ ๘ ถ้าไม่มีอริยมรรค
ละกิเลสไม่ได้ ทำยังไงก็ละไม่ได้ จะมีอริยมรรคต้อง
มาทำเอา จะทำได้ก็ต้องไม่ประมาท เป็นคนไม่หลงลืม
หน้าที่ ไม่หลงลืมกิจของตนเอง เชื่อมโยงกันอยู่อย่างนี้

ในสังยุตตนิกาย มหาวารวรรค ตถาคตสูตร ข้อ
๑๓๙

เรื่องเกิดขึ้นที่กรุงสาวัตถี

๒๗

สุภีร์ ทุมทอง

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลาย ไม่มีเท้า มีสองเท้า มีสี่เท้า หรือมีเท้ามากก็ตาม มีรูป หรือไม่มีรูปก็ตาม มีสัญญา ไม่มีสัญญา หรือมีสัญญาก็ ไม่ใช่ ไม่มีสัญญาก็ไม่ใช่ก็ตาม มีประมาณเท่าใด ตถาคต อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าบังนิตกกล่าวว่าเลิศกว่าสัตว์ มีประมาณเท่านั้น ฉันทใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันทนั้น เหมือนกัน มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความ ไม่ประมาท ความไม่ประมาทบังนิตกกล่าวว่าเลิศกว่า กุศลธรรมเหล่านั้น

ภิกษุผู้ไม่ประมาทพึงหวังข้อนี้ได้ว่า จักเจริญ อริยมรรคมีองค์ ๘ ทำอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มาก

ภิกษุผู้ไม่ประมาทเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ ทำ อริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มาก อย่างไร

คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้

๑. เจริญสัมมาทิฏฐิ อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๒. เจริญสัมมาสังกัปปะ อันอาศัยวิเวก อาศัย
วิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๓. เจริญสัมมาวาจา อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๔. เจริญสัมมากัมมันตะ อันอาศัยวิเวก อาศัย
วิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๕. เจริญสัมมาอาชีวะ อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๖. เจริญสัมมาวายามะ อันอาศัยวิเวก อาศัย
วิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๗. เจริญสัมมาสติ อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๘. เจริญสัมมาสมาธิ อันอาศัยวิเวก อาศัย
วิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

ภิกษุผู้ไม่ประมาทเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ ทำ
อริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มากอย่างนี้แล

ภิกษุทั้งหลาย สัตว์ทั้งหลายไม่มีเท้า มีสองเท้า มี
สี่เท้า หรือมีเท้ามากก็ตาม มีรูป หรือไม่มีรูปก็ตาม มี
สัญญา ไม่มีสัญญา หรือมีสัญญาก็ไม่ใช่ ไม่มีสัญญา
ก็ไม่ใช่ก็ตาม มีประมาณเท่าใด ตถาคตตรัสเห็นตสัมมา
สัมพุทธเจ้าบังเกิดกล่าวว่าเลิศกว่าสัตว์มีประมาณเท่านั้น

ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความไม่
ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่
ประมาทบัณฑิตกล่าวว่่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

นี่เป็นอุปมาที่ ๑ เกี่ยวกับความไม่ประมาทเป็น
ธรรมะข้อใหญ่ กุศลธรรมทั้งหมดมีความไม่ประมาท
เป็นมูล คำว่าเป็นมูลคือเป็นรากแก้ว อาจจะมองเห็นแค่
อริยมรรคมีองค์ ๘ มารวมกัน ได้เป็นพระโสดาบัน พระ
สกทาคามี พระอนาคามี เป็นพระอรหันต์ แต่รากแก้วที่
รวมลง มูลของกุศลเหล่านี้ คือความไม่ประมาทอยู่ข้าง
ล่าง เราอาจจะมองไม่เห็น อาจจะมองเห็นแค่คนนี้ได้
เป็นพระอริยเจ้า คนนั้นได้สมาธิขั้นไหนขั้นนี้ อันนี้เป็น
ผลที่มาจากความไม่ประมาท เป็นผู้ใช้ชีวิตอย่างมีสติ
และทำกิจต่างๆ มาจนกระทั่งเกิดผล

พวกเราก็มุ่งหวังผลกัน เห็นพระอริยเจ้าท่านเป็น
อย่างนั้น ก็อนุโมทนาสาธุ รวมทั้งอยากเป็นอย่างท่าน
ด้วย แต่ก็หลงลืม มัวเมาประมาทไป ไปหาหลวงพ่อก็ก
มองแต่หลวงพ่อดี หลวงพ่อนี้ดีมาก ส่วนตัวเองชั่วอยู่
เหมือนเดิม นี่มันก็ประมาทไป ไม่ดูว่าดีนั้นมาอย่างไร
มีเหตุมีเงื่อนไขมีมูลมาอย่างไรบ้าง พวกเราเป็นคน
ประมาทอยู่นี้ ไม่ว่าจะไปหาท่านที่เป็นคนดีขนาดไหน
เราก้ยังไม่ดีเหมือนเดิม เพราะเราไม่มีรากของคุณงาม
ความดี ต่อให้อยู่ต่อหน้าพระพุทธรเจ้า ผู้ที่เลิศประเสริฐ
สุดแล้ว พวกเราก้ยังเลวเหมือนเดิม เราจะไปหาหลวงพ่
ที่ไหน เราถึงจะดีขึ้น อยู่ที่บ้านก็กราบพระพุทธรเจ้า
ผู้เหนือกว่าพระอรหันต์ทั้งปวงแล้ว ตัวเองยังเลวอยู่เลย
คิดดูว่าไปหาหลวงพ่แล้วจะดีขึ้นไหม ยังไม่นึกนะ นี้
เรียกคนประมาท ขนาดนี้ต่อหน้าพระพุทธรเจ้า ยังเลว

เลย คิดดูสิ จะไปนั่งหน้าหลวงพ่ोजะเลวไหม พอเดิมนั้น
แหละ ทำไมมันเป็นอย่างนั้นล่ะ เพราะเป็นคนประมาท
นั่นเอง

ฉะนั้น พวกเราอย่าไปมองดีข้างนอก อย่าไปมอง
ชั่วข้างนอก อย่าไปมองชาวบ้านเขา ต้องมองข้างในตัว
เอง ส่วนไหนไม่ดีบ้างในตัวเอง ต้องมองให้เห็น มองให้
ออก ส่วนไหนดีบ้าง ก็ต้องมองให้เห็น มองให้ออก เป็น
คนไม่ประมาท **สิ่งที่ไม่ดี ก็ส่งลงไป ต้องเอามันออก**
อาศัยความไม่ประมาทนี้แหละ ทำเอา มีกรรมะข้อไหน
บ้าง ช่วยขัดเกลาความไม่ดีเหล่านั้น ก็สร้างและเพิ่มพูน
ขึ้นมา ธรรมะที่พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้นี้ สามารถ
ละกิเลสทุกอย่างที่เรามิได้หมด บางท่านอาจจะบอก
ว่า ดิฉันมีกิเลสเยอะเหลือเกิน คงละไม่ไหว แต่ที่จริง
พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้แล้ว **ธรรมะที่พระพุทธองค์**

แสดงไว้ เพียงพอที่จะละกิเลสทุกอย่างที่อยู่ในโลก
นี้ ขอเพียงเราไม่ประมาทแล้วทำกรรมเหล่านั้นขึ้น
มาเท่านั้นเอง

ถ้าว่าโดยหลักการ คือทำอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้
ครบสมบูรณ์เต็มที กิเลสก็ไม่มีเลย หลักการเป็นอย่างนี้
ส่วนเราจะทำได้หรือทำไม่ได้ หรือไม่ได้ทำ เป็นเรื่องส่วน
ตัว หลักมันมีอยู่ ไม่ใช่ว่าดิฉันมีกิเลสเยอะ คงจะละไม่
ได้ อันนั้นก็คิดเอาเองตามกิเลสเท่านั้นแหละ ถ้าว่าตาม
หลักสัมมาทิฏฐิแล้ว กิเลสเยอะขนาดไหนก็ตาม ธรรมะ
ของพระพุทธเจ้าสู้กิเลสได้ทุกอัน อยู่ที่เราจะทำไหม ถ้า
ทำขึ้นมาหน่อย ก็สู้กิเลสได้น้อย ทำขึ้นมาเต็มบริบูรณ์ ก็
สู้กิเลสได้หมดเหมือนกัน

พวกเราจะเอาแต่ตามชอบ เอาตามไม่ชอบ นี้ไม่
ได้ เอาแต่ตามคิด เอาตามไม่คิด อย่างนี้ไม่ได้ ต้องเอา

หลักความจริงมาพูด พอเอาหลักความจริงมา ทีนี้ ก็เหลือแต่ต้องทำเอาเอง ความไม่ประมาทเลยสำคัญในแง่ว่า กระตุ้นให้เราทำ จะได้ไม่ปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไป ไม่ปล่อยโอกาสให้หลุดมือไป ถ้าชาตินี้ไม่ปฏิบัติให้เป็นโสดาบัน โอกาสก็หลุดมือไปอีกแล้ว ชาติต่อไปจะได้โอกาสนี้่อีกใหม่ ไม่ทราบนะ ตัวใครตัวมันก็แล้วกัน ความจริงมันเป็นอย่างนั้น บางท่านก็ยังประมาทอยู่ พออาจารย์พูดขึ้นมาทีหนึ่ง ก็คึกทีหนึ่ง พอสักหน่อยก็หายเงียบไปอีกแล้ว ดังนั้น ต้องคึกนานๆ หน่อย คึกทุกวัน หน่อย

คึก นี้หมายถึงว่า **เป็นคนมีสติเดือนตนเอง** เราใกล้เวลาเข้ามาแล้วนะ ต้องรีบนะ ยังไม่มีที่พึ่ง เราจะมีอะไรเป็นที่พึ่ง นอกจากธรรมะ ไม่มีอะไรแล้ว จะเอาอะไร เอาเงินหรือ หรือเอาใคร เอาลูกเป็นที่พึ่งหรือ

เราอนจะตายแล้ว ให้ลูกมาเยี่ยมเยียน เจ็บป่วยอยู่ เป็นมะเร็งระยะที่ ๔ แล้ว เรามีลูก ๔ คน บอกว่าลูกคนที่ ๑ เอาระยะที่ ๑ ไป ลูกคนที่ ๒ เอาระยะที่ ๒ ไป ลูกคนที่ ๓ เอาระยะที่ ๓ ไป ลูกคนที่ ๔ เอาระยะที่ ๔ ไป เราหา ยอย่างนั้นหรือ ไม่มีทาง เป็นไปไม่ได้ เราป่วย ลูกก็มา บอกว่า แม่.. ไม่เป็นไรหรอก มันก็ปลอบใจ คือมันนะ ไม่เป็นอะไร ส่วนเราจะตายแล้ว มันเป็นอย่างนี้แหละ แล้วลูกก็ทำท่าเหมือนกับจะตายไปกับเรา ผลปรากฏว่า.. ดูโลกให้แจ่มแจ้ง มีลูกคนไหนตายไปกับแม่บ้าง ไม่มี มันปล่อยแม่ตายไปคนเดียว แล้วเอาไปเผาด้วย มันเป็นอย่างนี้ รวมทั้งพวกเราด้วยนั่นแหละ บางท่านก็เผาแม่ตัวเองเรียบร้อยแล้ว

ฉะนั้น อย่าถูกหลอกให้นานนัก ต้องเป็นคนไม่ ประมาท ที่ฟังของพวกเรามีแต่ธรรมะเท่านั้น ถ้ายัง

ไม่มีที่พึ่ง อย่างน้อยต้องยกจิตไปไว้ที่พระรัตนตรัย ให้มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ต่อมาให้เป็นผู้มีศีล มีธรรมะ ข้อต่างๆ ถ้าจะมีที่พึ่งอย่างแน่นนอน ต้องปฏิบัติวิริยมารค ให้เป็นพระโสดาบัน นี่เป็นเบื้องต้น อย่างนี้แน่นนอนแล้ว ถ้าอันอื่นๆ ยังไม่แน่นนอน เราทั้งหลายก็อย่าลืมพากันทำไว้ พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงกุศลธรรมทั้งหมด มีความไม่ประมาทเป็นมูล มีความไม่ประมาทเป็นรากแก้ว ถ้าพูดเหมือนต้นไม้ใหญ่ที่ออกดอกออกผลมากมาย เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้แก่ผู้อื่น ก็ต้องมีรากแก้วอยู่ รากแก้วนั้นคือ ความไม่ประมาท ความไม่ปราศจากสติ อยู่อย่างไม่ขาดสติ มีความรู้ตัวอยู่เสมอ ความไม่หลงลืม ไม่ยอมถลำไปในทางเสื่อม ไม่พลาดโอกาสแห่งคุณงามความดี กุศลธรรมทั้งหลายมีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิต

กล่าวว่า เลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

อุปมาที่ ๑ คือ อุปมาเหมือนสัตว์ทั้งหลายมีมากมายเหลือเกิน ทั้งสัตว์ที่ไม่มีเท้า เช่น งู หนอน ไล่เดือน เป็นต้น มี ๒ เท้า เช่น ไก่ เป็ด มนุษย์ เทวดา เป็นต้น มี ๔ เท้า เช่น วัว ควาย สุนัข เป็นต้น หรือเท้ามาก เช่น ตะขาบ กิ้งกือ เป็นต้น มีรูป หรือไม่มีรูป มีสัญญา ไม่มีสัญญา หรือมีสัญญาก็ไม่ใช่ ไม่มีสัญญาก็ไม่ใช่ก็ตาม มีประมาณเท่าใด สัตว์นี้ไม่ใช่มีเฉพาะโลกมนุษย์เรา ยังมีมนุษย์ต่างดาวอีก ทวีปอื่นๆ อีก จักรวาลอื่นๆ อีก ซึ่งมีมหาศาล พระพุทธเจ้าเลิศกว่าสัตว์ทั้งหลายเหล่านั้น บัณฑิตกล่าวว่าเป็นอย่างนั้น เพราะความจริงเป็นอย่างนั้น แม้แต่พวกพรหมทั้งหลายทุกชั้นฟ้า จนพรหมชั้นสูงสุด ที่เป็นระดับอริยเจ้าชั้นสุทธาวาสกียอมรับและมากราบไหว้พระพุทธเจ้า

ตามเรื่องที่ปรากฏในเรื่องในพระไตรปิฎก ตั้งแต่พระโพธิสัตว์ของเราประสูติใหม่ ๆ พรหมก็ต้องเอาตาข่ายทองมารับแล้ว แต่เป็นพระโพธิสัตว์ก็ใหญ่กว่าพรหมแล้ว เพราะพรหมก็แค่เป็นคนดีคนหนึ่งที่มีสมาธิ มีจิตเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา แต่พระโพธิสัตว์ท่านเน้นไปที่การตรัสรู้ จึงเหนือกว่าพวกพรหมที่วนอยู่ในโลก ขนาดเป็นโพธิสัตว์ตัวเล็กๆ เกิดขึ้นมาปุ๊บ ท่านก็มองดู ไม่มีใครใหญ่กว่าท่านเลย เปล่งอภิสถิรจา ขึ้นหนึ่งนิ้ว ยุคหลังๆ กำลังฮิตนะ พระพุทธเจ้าน้อย ขึ้นหนึ่งนิ้ว แต่ว่าปางนี้ยังไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า เป็นพระโพธิสัตว์

ขนาดพระโพธิสัตว์ยังใหญ่กว่าพรหม ไม่ต้องพูดถึงพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าใหญ่กว่าพระโพธิสัตว์อีก นับเท่าไม่ถ้วน ฉะนั้น พวกพรหมพวกอะไรต่างๆ จึง

เป็นเรื่องเล็กน้อยไป พระพุทธเจ้าใหญ่กว่า หรือเลิศกว่า สัตว์ทั้งหลายบรรดามี ด้วยคุณธรรม **ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ** ไม่มีใครใหญ่กว่าพระองค์ ในในเรื่องเหล่านี้ ก็เหมือนกับความไม่ประมาทที่ใหญ่กว่าธรรมทั้งหลายในแง่ที่กว้างขวาง ทุกธรรมะจะมารวมลงที่นี้ ศีลจะได้รับการปฏิบัติ ก็ต่อเมื่อเป็นคนไม่ประมาท ถ้าประมาทแล้ว ศีลก็ไม่มี อริยมรรคแม้จะว่าใหญ่ที่สุดแล้ว สามารถละกิเลสได้ ถ้าประมาทเสียอย่างเดียว ก็ไม่ได้ปฏิบัติ นี่อุปมาที่ ๑

อุปมาที่ ๒ ในปทสสูตร ข้อ ๑๔๐ พระพุทธองค์ตรัสว่า

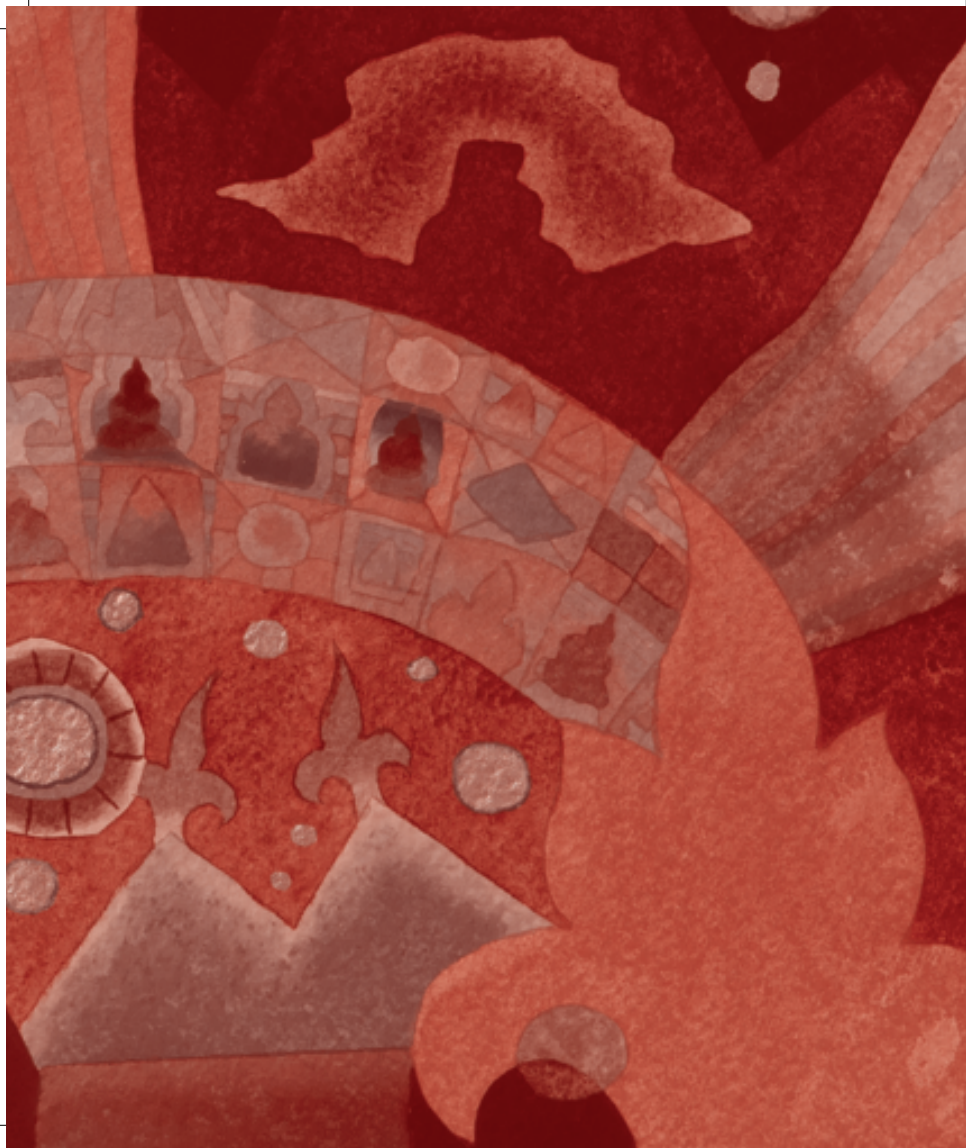
ภิกษุทั้งหลาย รอยเท้าของสัตว์ที่เกี่ยวไปบนแผ่นดินทั้งหมดรวมลงในรอยเท้าช้าง รอยเท้าช้างชาวโลก

กล่าวว่าเลิศกว่ารอยเท้าเหล่านั้น เพราะเป็นรอยใหญ่
แม้ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความ
ไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความ
ไม่ประมาทบัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

ภิกษุผู้ไม่ประมาทพึงหวังข้อนี้ได้ว่า จักเจริญ
อริยมรรคมีองค์ ๘ ทำอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มาก

อุปมาที่ ๒ คือ รอยเท้าของสัตว์ที่เที่ยวไปบนบก
บนแผ่นดินทั้งหมด รอยเท้าข้างเป็นเลิศกว่าเขาในแง่
ที่ว่าเป็นรอยเท้าที่ใหญ่ ไม่ใช่เลิศกว่าเขาในแง่สวยงาม
ในแง่มีคุณค่า ถ้าพูดถึงธรรมชาติ ถ้าพูดอันหนึ่งที่มีคุณค่า
เยอะ ก็ต้องว่าปัญญา ถ้าพูดว่าหมวดธรรมที่เลิศ ก็
ต้องว่าอริยมรรคมีองค์ ๘ ถ้าพูดถึงใหญ่ กว้างขวาง
ต้องว่าความไม่ประมาท เหมือนรอยเท้าข้างถือว่า

เป็นเลิศในแง่เป็นใหญ่กว่าเขา แต่อาจจะขายไม่ค่อย
ได้ราคาก็ได้ รอยเท้ามังกรอาจจะขายได้ราคาดี ถ้าพูด
ถึงว่าในแง่เป็นใหญ่กว่าเขา รอยเท้าอื่น ๆ มาวาง ก็รวม
ลงอยู่ในนี้ ไม่เกินรอยเท้านี้ไปได้ ต้องรวมอยู่ในนี้ รวม
อยู่ในรอยเท้าข้างนี้แหละ เพราะเป็นรอยเท้าใหญ่ ฉันทัด
ความไม่ประมาทก็ฉันนั้นเหมือนกัน กุศลธรรมทั้งหมด
ก็จะมารวมลงที่นี้ ถ้าจะถามว่ามีศีลเพราะอะไร ก็ต้อง
โยงไปที่ความไม่ประมาท จนกระทั่งเป็นพระอรหันต์
เป็นโสดาบันนี้ก็เพราะเป็นคนไม่ประมาท รวม ๆ อยู่ในนี้
งอกออกมาจากความไม่ประมาท จนถึงเป็นพระอรหันต์
ก็เพราะไม่ประมาท ไม่ขาดสติ เป็นผู้ที่รู้จักกิจ รู้จักหน้าที่
มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง อันไหนที่ต้องทำ
ก็ทำ จะมาปล่อยปละละเลย เฉย ๆ ไปวัน ๆ คิดถึงแต่
หมอนแล้วอยากบรรลู่ อย่างนี้ก็เป็นไปไม่ได้ พวกเรา

ส่วนใหญ่หวังลาภลอยอยู่เรื่อย เป็นพวกชอบเสี่ยงโชค อันนั้นนิสัยที่ไม่ดี หน้าที่หรือกิจที่ตัวเองต้องทำ ไม่ยอมทำ หวังลาภลอยอยู่ วันๆ ก็นึกถึงแต่หมอน ดูแต่ทีวีหนัง ละคร คิดอยู่อย่างนั้น คิดประมาทมัวเมาไปว่า ไม่เป็นไรหรอก ดูละครก็ปฏิบัติได้ คิดอยู่เท่านี้ มันก็ได้อยู่เท่านี้

ความไม่ประมาทเป็นรากแก้วของกุศลธรรมทั้งหลาย พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องนี้ไว้มาก **ธรรมะอันเป็นภายในนี้ ความไม่ประมาทเป็นใหญ่กว่าเขา** ท่านทั้งหลายก็อย่าลืมนำอุปมาไว้ จะได้เป็นคนไม่ประมาทไม่ขาดสติ เป็นคนที่รู้จักหน้าที่ว่าตัวเองต้องทำอะไร และลงมือทำโดยมีสติกำกับจิต อย่าให้มันไปวอกแวก เทียวไปข้างนอก เร่งทำในสิ่งที่ควรทำ อะไรควรละต้องละ อะไรควรเจริญต้องเจริญ นี่เป็นอุปมาที่ ๒

อุปมาที่ ๓ ภิกษุทั้งหลาย กลอนของเรื่อนยอด
ทั้งหมดทอดไปถึงยอด รวมลงที่ยอด ยอดเรื่อนชาวโลก
กล่าวว่าเลิศกว่ากลอนเหล่านั้นทั้งหมด แม้ฉันใด กุศล
ธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความไม่ประมาท
เป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาท
บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

เวลาเรากล่าวถึงบ้านของเราสูงเท่าไร เราวัดความ
สูงจากยอดลงมาถึงพื้น ฉะนั้น ยอดเป็นจุดศูนย์รวม
หรือว่าเป็นจุดสูงสุดของเรื่อนที่มียอด อย่างอาคารหลังนี้
ก็มียอด มีหน้าจั่วขึ้นไป มียอดของมัน ชุดหลังคา ก็ไป
รวมที่ยอด เวลาพุดถึงธรรมะ พุดแบบยอด ในแง่ที่เป็น
ใหญ่ เป็นที่รวมลง คือความไม่ประมาท อันนี้อุปมาที่ ๓
เวลาท่านฟังอุปมาแล้ว ก็อย่าลืมจำไว้ เวลาเห็นยอด
เรื่อนบ้านชาวบ้าน นี้ก็ได้ว่า “ต้องไม่ประมาท” อย่างนี้ละ

นึกถึงได้ ถ้าจำข้อธรรมะไม่ได้ บางทีนึกไม่ค่อยออกนะ ต้องจำไว้แม่นๆ จะได้นึกออก รอยเท้าข้างไม่ค่อยมีให้เห็นเท่าไร นึกเอาเองก็แล้วกัน พระพุทธเจ้าเป็นผู้เลิศอย่าลืมนิสิตประจำ พอสวดมนต์เรียบร้อยแล้ว ก็นึกถึงข้อนี้ ข้อที่ว่า พระพุทธเจ้าท่านเป็นยอดคน ความไม่ประมาทนี่ก็เป็นยอดแห่งธรรม เราก็จะได้เร่งทำความเพียรต่อไป

อุปมาที่ ๔ กลิ่นหอมที่เกิดจากรากชนิดใดชนิดหนึ่ง กุศณาชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่ากลิ่น หอมที่เกิดจากรากเหล่านั้น แม้ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

ไม่ทราบท่านไหนรู้จักบ้าง กลิ่นหอมที่เกิดจากราก
รากของต้นไม้ที่มีกลิ่นหอม รากของต้นไม้ทุกชนิด ปกติ
ก็จะมีกลิ่นอยู่แล้ว แต่ในบรรดากลิ่นที่เกิดจากราก ท่าน
ว่ากลิ่นกฤษณา บ้านเรามียากฤษณากลิ่นตรากิเลน ท่าน
ลองไปดมดู เขาเอาส่วนไหนมากลิ่นก็ไม่ทราบ แต่ตาม
หลักท่านว่า รากของต้นกฤษณาหอมกว่ารากของต้นไม้
อื่นๆ ถ้าท่านใดต้องการพิสูจน์ก็ต้องหารากของต้นไม้
มาหลายๆ อัน เอาไปวาง แล้วก็ไปดมดู แต่พวกเราไม่
ต้องลำบากขนาดนั้น พระพุทธเจ้าว่าอย่างไร ความจริง
ก็ต้องเป็นอย่างอยู่แล้ว กลิ่นหอมที่เกิดจากราก กฤษณา
ชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่ากลิ่นหอมที่เกิดจากรากเหล่านั้น
แม้ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความ
ไม่ประมาทเป็นมูล

อุปมาที่ ๕ กลิ่นหอมที่เกิดจากแก่นชนิดใดชนิดหนึ่ง จันทน์แดงชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่า กลิ่นที่เกิดจากแก่นเหล่านั้น แม้ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่า เลิศกว่า กุศลธรรมเหล่านั้น

นี่อุปมาที่ ๕ กลิ่นหอมที่เกิดจากแก่น แก่นจันทน์แดง มีท่านใดรู้จักบ้าง ความจริงก็ต้องเป็นอย่างนั้น พระพุทธเจ้าเป็นสัพพัญญู อุปมาได้ทุกเรื่อง เรื่องต่างๆ บางที่เรามองไม่เห็นด้วยเข้าไป หาไม่เจอก็มี แต่พระองค์ทรงอุปมาได้ บางเรื่องเราเจอกับตัวเองก็มี ที่พระองค์ทรงสอนไว้ ไม่ใช่เราจะรู้ทั้งหมด เอาที่เราพอรู้ได้มาปฏิบัติก็พอแล้ว แค่นั้น เฉพาะตัวๆ ไป โดยส่วนใหญ่พวกเราเนี่ย อันที่ตัวเองพอทำได้ ทุจริตทั้ง ๑๐ ไม่ควรทำก็รู้อยู่ แต่

ไม่ค่อยสนใจหรอกอันนี้ พอบอกว่าพระอรหันต์ตายแล้ว
ไปไหน ชักสนใจแล้ว พระอรหันต์เข้านิโรธสมาบัติเป็น
ยังไง พระพรหมหน้าตาเป็นยังไง อันไหนที่ไกลตัว รู้สึก
จะสนใจไปเรื่อย ส่วนอันที่ตัวเองเข้าใจและก็ได้ ไม่
ยอมทำ มันเป็นอย่างนี้พวกเรา พลาดโอกาสไปเรื่อย
เพราะส่งจิตไปเรื่องอื่น ๆ

อุปมาที่ ๖ กลิ่นหอมที่เกิดจากดอกชนิดใดชนิด
หนึ่ง ดอกมะลิชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่ากลิ่น ที่เกิดจาก
ดอกเหล่านั้น แม้ฉันทไฉน กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันทนั้น
เหมือนกัน มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความ
ไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่า
กุศลธรรมเหล่านั้น

อันนี้คงจะรู้จักกันทุกท่าน ดอกมะลิ บ้านเราก็เอา
มาใช้เป็นดอกไม้วันแม่ อันนี้กลิ่นหอมที่เกิดจากดอก

ดอกมะลิ ชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่ากลิ่นที่เกิดจากดอก
เหล่านั้น อันนี้ก็ตองพิสูจน์กัน เอาดอกมะลิมาสักชั้นหนึ่ง
เอาดอกอะไรที่หอมๆ มาอีกสักชั้นหนึ่ง มาวางไว้ในห้อง
อบไว้ แล้วลองเปิดประตูเข้าไปดู จะได้กลิ่นอะไรก่อน
ครับ ยังไม่ได้ลอง ถ้าเชื่อพระพุทธเจ้าก็ง่ายเลย ต้องได้
กลิ่นมะลิก่อนเขา เพราะว่าเป็นเลิศกว่าดอกทั้งปวง อาจ
จะกลบกลิ่นอื่นๆ ไปหมดเลยก็ได้ ก็เหมือนกับความไม่
ประมาทนั่นเอง

อุปมาที่ ๗ พระราชาผู้มีอำนาจน้อยทั้งหมดยอม
คล้อยตามพระเจ้าจักรพรรดิ พระเจ้าจักรพรรดิชาวโลก
กล่าวว่าเลิศกว่าพระราชาผู้มีอำนาจน้อยเหล่านั้น แม้
ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความไม่
ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่
ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

พระราชามีอำนาจน้อย เป็นเมืองขึ้นของเขา ก็
ต้องตามพระเจ้าจักรพรรดิที่เป็นพระราชารองทั้งโลก
เพราะเป็นใหญ่กว่า อันนี้อุปมาที่ ๗

อุปมาที่ ๘ แสงสว่างของดวงดาวทั้งหมดย่อมไม่ถึง
เสี้ยวที่ ๑๖ แห่งแสงสว่างของดวงจันทร์ แสงสว่างของ
ดวงจันทร์ชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่าแสงสว่างของดวงดาว
เหล่านั้น แม้ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน
มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท
ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรม
เหล่านั้น

อันนี้ก็คงชัดเจนะ แสงสว่างของดวงจันทร์แบ่งเป็น
๑๖ เสี้ยว เวลาดวงจันทร์ ๑๕ ค่ำ ลองดู แบ่งเป็น ๑๖
ส่วน ยิ่งเยอะกว่าดวงดาว ดาวแสงนิดเดียว แสงสว่าง

ของดวงจันทร์ ชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่าแสงสว่างของ
ดวงดาว

อุปมาที่ ๙ ในสารทถดู เมื่อฝนขาดหาย ปราศจาก
เมฆ ดวงอาทิตย์อุทัยขึ้นสู่ท้องฟ้า กำจัดความมืดที่มี
อยู่ในอากาศทั้งหมดด้อยอมส่องแสง แผลดแสงจ้า และแจ่ม
กระจ่าง แม้ฉันใด กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน
มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท
ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรม
เหล่านั้น

เหมือนกับช่วงที่ฝนหายไป ปราศจากเมฆ ดวง
อาทิตย์ขึ้นสู่ท้องฟ้า ความมืดหายไป ความสว่างของ
ดวงอาทิตย์ยิ่งใหญ่อย่างนี้ ความมืดที่ปกคลุมจิตใจ
ของพวกเรา ถ้าได้ความไม่ประมาทเป็นมูล เป็นหลัก

เป็นธรรมชาติที่กว้างขวาง เรารู้แล้วว่า ธรรมชาติที่ดีๆ มีอะไรบ้าง ก็ไปทำ แสงสว่างก็ค่อยๆ มีขึ้น เยอะขึ้น จนกระทั่งทำอริยมรรคได้ แสงสว่างเกิดขึ้นมา ถ้าประมาท ก็ไม่ได้ทำ มันก็มีติดอยู่อย่างนี้ ถึงตอนนี้ เป็นกลางวัน มีแสงออกมาแล้ว ออกมาจนร้อนไปหมดแล้วตอนนี้ เหงื่อแตกพลั๊กๆ เลย เป็นไงบ้าง จิตใจสว่างบ้างหรือยัง ลองมองข้างๆ ดู ยังเป็นคนอยู่ใหม่ มองยังเป็นคนอยู่เลย อ้าว..ทำไมยังเป็นอย่างนั้น ทำไมไม่เห็นเป็นรูปนามขั้นที่ ๕ บ้าง ความมืดมันเป็นอย่างนี้ แสงสว่างจากดวงอาทิตย์ก็ดวงๆ แสงสว่างจากดวงไฟเป็นล้านๆ ดวงนี้ ส่องเข้าไม่ถึงความมืดในจิตใจของเรา มีแต่แสงของธรรมชาติที่จะส่องเข้าไปได้

แสงสว่างขนาดนี้ ก็ยังมองเป็นคนอยู่ ยังมีติดอยู่เหมือนเดิม กลางคืนปิดไฟก็มองเป็นคน บางคนมอง

เป็นผีอีก ขนาดตันกล้วยยังเป็นผีเลย นี่ก็มีदनหน้ามาก
ไม่รู้ก็ขึ้น ดวงอาทิตย์ขึ้น มองดู เป็นคน เป็นหญิง เป็น
ชาย เป็นสัตว์ เป็นบุคคล ยังไม่สว่างเลย เปิดไฟก็ยังไม่
สว่างเลย มีทั้งดวงอาทิตย์ มีทั้งไฟ ตั้งหลายดวง มอง
แล้ว หายเป็นคนรียัง ไม่หาย ยังเป็นคนเหมือนเดิมเลย

แสงสว่างจากภายนอกไม่อาจที่จะทำให้หมดความ
มืดได้ ความมืดของอวิชชาโมหะที่ครอบคลุมจิตใจอยู่
มีแต่แสงของธรรมะที่จะเข้าไปชำระได้ ซึ่งแสงของธรรมะ
จะเข้ามาได้ก็ด้วยความไม่ประมาท ธรรมะข้อไหนดี ๆ
ข้อไหนเป็นแสงเทียน เป็นแสงไฟ เราก็อำเอา ถ้า
ประมาทอย่างเดียว ไม่เอาเข้ามาก็จบเลย อันนี้ท่าน
ทั้งหลายก็เห็นชัดอยู่กับตัวแล้ว อย่าลืมนเป็นผู้ไม่ประมาท
จะได้ปฏิบัติธรรมะฝ่ายดีงามทั้งหลายที่พระพุทธรเจ้า
แสดงไว้ ได้เป็นผู้มีแสงสว่าง มีแต่แสงของธรรมะเท่านั้น

ที่จะสว่างเข้ามาในจิตใจเรา ทำให้หายมืด จะได้เลิกมอง
สิ่งต่างๆ เป็นตัวเรา เป็นของเรา มองเมื่อไร ก็เห็นเป็น
ประเทศไทยอยู่อย่างนี้ ขนาดผ่านมาไม่รู้กี่สมัยแล้ว แผ่น
ดินนี้มันอยู่นานกว่าเรา เมื่อไรจะมองเป็นธรรมดา เป็น
ธาตุ เป็นสิ่งที่เป็นไปอย่างนั้นของมัน มาตามเหตุตาม
เงื่อนไขปัจจัย มีแต่แสงของธรรมะที่จะทำให้หายมืดได้
แสงอื่นๆ ช่วยไม่ได้นะ ท่านทั้งหลายจึงต้องมีความไม่
ประมาทและปฏิบัติธรรม ใส่แสงของธรรมะเข้าไป โดย
เริ่มต้นจากการฟังก่อน ไม่อย่างนั้นจะไม่รู้เรื่อง บางคน
ขนาดแค่ทุจริต ยังไม่ยอมเลิกเลย เพราะไม่มีแสงสว่าง
ส่องเข้าไป มันก็มืดอยู่ไม่รู้เรื่อง นึกว่าดีอยู่

พวกเราในโลกใบนี้ ของเก่าๆ ทั้งนั้นแหละ ดิน
ก็ของเก่าๆ เหล็กก็ของเก่าๆ เอามาหลอมทำเป็นบ้าน
เราก็บอก บ้านใหม่ กอดเสาบ้านอยู่นั้น ของเก่าทั้งนั้น

สามีคนใหม่ ก็เอาเศษดิน น้ำ ไฟ ลม อุจจาระ ปัสสาวะ
มาปั้นขึ้นมาเป็นก้อนๆ แล้วก็กอดกันไว้ บอกว่าของใหม่
สามีคนใหม่ วุ่นอยู่อย่างนั้น มันก็ของเก่าๆ ไม่ได้มี
อะไรใหม่แปลกประหลาดอัศจรรย์อะไร แต่คนมันหลง
เหมือนคนเดินในที่มีด เดินชนที่เดิม ก็นึกกว่าที่ใหม่
เพราะตาบอด มันไม่รู้จัก ถ้าเราทำเครื่องหมายไว้ เวลา
เราหลงป่า ทำเครื่องหมายตรงนี้เคยมาแล้ว สามีคนนี้
เคยได้แล้ว มัดหูทำเครื่องหมายไว้ พอวนมาเจอกันอีก
เห็นเครื่องหมาย เอาอีกแล้ว คนนี้อีกแล้ว เคยเป็นสามี
ภรรยากันตั้งแต่สมัยเป็นควายด้วยกัน เป็นปลวกด้วยกัน
แต่พวกเรานี่ คิดว่าคนใหม่อยู่อย่างนั้น ทำไมมันเป็น
อย่างนั้น ก็เพราะมันมีดนั่นเอง มันไม่สว่าง ให้รู้จัก แสง
สว่างของปัญญา ท่านว่าเลิศกว่าแสงสว่างทั้งปวง
แสงสว่างทางปัญญาที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ จะมีขึ้น

มาได้ ก็ด้วยการฝึกปฏิบัติ จะได้รับการปฏิบัติก็ต่อเมื่อ มีความไม่ประมาท ถ้าประมาทเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ ทำเลย หลายท่านเคยได้ยิน เคยได้สวดบ่อยๆ ธรรม จักกัปปวัตตณสูตร พระพุทธเจ้าตรัสว่า จักขุเกิดแล้ว ญาณเกิดแล้ว ปัญญาเกิดแล้ว วิชชาเกิดแล้ว แสงสว่างเกิดแล้ว ให้รีบทำอริยมรรค จะได้ญาณไปรู้แจ้ง อริยสัจ

อุปมาที่ ๑๐ ผ้าที่ทอด้วยด้ายชนิดใดชนิดหนึ่ง ผ้าแคว้นกาสีชาวโลกกล่าวว่าเลิศกว่าผ้าเหล่านั้น แม้ ฉันทิ กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันทินั้นเหมือนกัน มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาทบัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้ไม่ประมาทพึงหวังข้อนี้ได้ว่า
จักเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ ทำอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มาก

ภิกษุผู้ไม่ประมาทเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ ทำ
อริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มาก อย่างไร

คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้

๑. เจริญสัมมาทิฏฐิ อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๒. เจริญสัมมาสังกัปปะ อันอาศัยวิเวก อาศัย
วิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๓. เจริญสัมมาวาจา อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๔. เจริญสัมมากัมมันตะ อันอาศัยวิเวก อาศัย
วิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๕. เจริญสัมมาอาชีวะ อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๖. เจริญสัมมาวายามะ อันอาศัยวิเวก อาศัย
วิราคะ อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๗. เจริญสัมมาสติ อันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

๘. เจริญสัมมาสมาธิอันอาศัยวิเวก อาศัยวิราคะ
อาศัยนิโรธ น้อมไปในโอสถัคคะ

ภิกษุผู้ไม่ประมาทเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ ทำ
อริยมรรคมีองค์ ๘ ให้มากอย่างนี้แล

อันนี้เป็นพระสูตรที่อุปมาความไม่ประมาท ลำดับที่ ๑๐ อุปมาผ้าที่ทอด้วยด้ายทุกชนิด ที่ทำจากด้าย ท่านว่าผ้าแคว้นกาสิยอดเยี่ยมกว่าเขา แคว้นกาสิอยู่เมืองพาราณสี ท่านไหนที่ชอบเรื่องผ้า จะทราบว่ามีผ้าแคว้นกาสิเนื้อดีกว่าเขาในบรรดาผ้าที่ทอด้วยด้าย เป็นผ้าใหม่ก็ตาม ผ้าฝ้ายก็ตาม ผ้าแคว้นกาสิที่เมืองพาราณสี เขาอาจจะมีเทคนิคอะไรพิเศษที่สอนต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ในยุคพุทธกาลก็เป็นผ้าที่ยอดเยี่ยม ในยุคนี้ก็ยิ่งยอดเยี่ยมอยู่ พวกที่ไปเที่ยวอินเดีย ท่านไหนที่ชอบซื้อผ้า ก็จะต้องไปแถวๆ พาราณสีนั่นแหละ ผ้าแคว้นกาสิเป็นผ้าที่เลิศกว่าผ้าเหล่านั้น กุศลธรรมทั้งหมดก็ฉันนั้นเหมือนกัน มีความไม่ประมาทเป็นมูล รวมลงในความไม่ประมาท ความไม่ประมาท บัณฑิตกล่าวว่าเลิศกว่ากุศลธรรมเหล่านั้น

ที่ผมได้อ่านให้ฟังมาตั้งแต่ต้น เรื่องความไม่
ประมาท พุดในแง่อุปมา ท่านทั้งหลายก็จำไว้ จะได้
เห็นความสำคัญของความไม่ประมาท คือความไม่อยู่
ปราศจากสติ การมีความพากเพียร การทำกิจของตัวเอง
โดยมีสติกำกับ ทำให้เราไม่พลาดโอกาสดีงามในชีวิต
ไม่ประมาท เร่งทำสิ่งที่ควรทำ ทำให้ไม่ตกไปในฝ่ายต่ำ
ไม่ตกไปในฝ่ายอบาย อบายมุขนี้มีอยู่หลายประการ
ความขี้เกียจก็เป็นอบายมุข มักอ้างว่า ยังเข้าอยู่ ร้อนนัก
เย็นนัก พวกเราส่วนใหญ่อ้างใหม่ครับ ยังเข้าอยู่ นั้นแหละ
เป็นอบายมุข ในบ้านเราตอนนี้รู้สึกจะมีเยอะ เริ่มตั้งแต่
หนัง ละคร นี่ก็อบายมุข แต่ก่อนสมัยพุทธกาลต้องเที่ยว
ไปตามตรอก พวกเราไม่ต้องไป หยิบรีโมทมา อบายมุข
มาเลย อย่างนี้จะลงอบาย เพราะละครที่เราดูอยู่นั้นแหละ
คล้ายๆ หลุมอบายอยู่ตรงนั้น กระโดดลงไป จึงต้อง

ระมัดระวัง เป็นคนไม่ประมาท มีสติอยู่เสมอ นี้ได้กล่าวถึง
ถึงความไม่ประมาทโดยอุปมา ๑๐ อย่างด้วยกัน

อุปมาที่ ๑ **พระตภาคตอหันทสัมมาสัมพุทธเจ้า**
เลิศกว่าสัตว์ทั้งหลายทั้งปวงในสากลจักรวาล เหมือน
กับความไม่ประมาทนี้เป็นธรรมะกว้างขวาง ขนาดใหญ่
เป็นที่รวมของธรรมะอื่นๆ ฉะนั้น

อุปมาที่ ๒ **รอยเท้าของสัตว์ที่เกี่ยวไปบนบก**
รอยเท้าข้างใหญ่กว่ารอยเท้าเหล่านั้น รอยเท้าสัตว์เหล่านี้
นั้นรวมลงในรอยเท้าข้าง ถ้าเหยียบลงก็รวมลงอยู่ในนี้
เพราะรอยเท้าข้างเป็นรอยเท้าใหญ่กว่ารอยเท้าสัตว์อื่นๆ

อุปมาที่ ๓ **กลอนของเรือ** อุปกรณ์หลังคา
ทั้งหลาย ทำหลังคาขึ้นมา ก็จะมาอยู่ที่ยอดของบ้าน
ยอดของบ้านถือว่าเป็นจุดสูงสุดของบ้านฉันใด ไม่ใช่

หลังคาสูงสุด แต่ว่าเป็นยอดของหลังคา นั้นแหละจุด
สูงสุด

อุปมาที่ ๔ กลิ่นหอมที่เกิดจากราก รากกฤษณา
เป็นเลิศ ลองไปโอสถสภาดูสักหน่อย กฤษณากลิ่น
ตรากิเลน รั้วสีจะดังมายาวนาน

อุปมาที่ ๕ กลิ่นหอมที่เกิดจากแก่น ท่านว่า
แก่นจันทน์แดงเลิศที่สุด

อุปมาที่ ๖ กลิ่นหอมที่เกิดจากดอก ดอกมะลิ
นี่คงจะรู้จักทุกท่านแล้ว เพราะเมืองไทยเราฮิตกัน เอา
มาใช้เป็นดอกไม้วันแม่ ตามอุปมานี้ ไม่เกี่ยวกับวันแม่
ไม่เกี่ยวกับคุณแม่เลย เกี่ยวกับความไม่ประมาท

อุปมาที่ ๗ พระเจ้าจักรพรรดิ เป็นพระเจ้าแผ่นดิน
ยอดสุด พระราชาผู้มีอำนาจน้อย ที่เป็นเมืองขึ้นทั้งหมด
ก็คล้อยตามพระเจ้าจักรพรรดิ พระเจ้าจักรพรรดิเป็น
เลิศเป็นยอดกว่าพระราชาทั้งปวง

อุปมาที่ ๘ แสงดวงจันทร์ มีความสว่างมาก แสง
สว่างของดวงดาว เล็กน้อยมาก ไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑๖ ของ
แสงสว่างจากดวงจันทร์ แสงสว่างจากดวงจันทร์เลิศกว่า

อุปมาที่ ๙ แสงดวงอาทิตย์ สว่างยิ่งใหญ่สุด เมื่อ
เมฆหายไป ฝนหาย ดวงอาทิตย์ขึ้น ก็จะทำค่อยๆ สว่าง
มาเรื่อยๆ จนสว่างเต็มที่ แสงสว่างจากดวงอาทิตย์นี้
ยอดกว่าแสงอื่นๆ ทำลายความมืดทั้งหมด ฉันทิ ความ
ไม่ประมาทก็ใหญ่กว่าเขาฉันทิ

จนถึงอุปมาที่ ๑๐ **ผ้าที่ทอด้วยด้าย** ไม่ใช่ผ้าเนื้อ
สัตว์ ไม่ใช่ผ้าผมคน ทอด้วยด้าย ทอเป็นเส้นด้าย ผ้า
แคว้นกาสิยอดกว่าเขา อาจะยอดทางด้านมีเนื้อนุ่ม
ลวดลายสวยงามหรืออะไรไม่ทราบ

ความไม่ประมาทนี้เป็นใหญ่กว่าเขา ในแง่ที่ว่า
เป็นที่รวมของธรรมะอื่นๆ สรุปว่าธรรมะที่สูงที่สุด
เจริญแล้ว กระทำให้มากแล้ว หมดกิเลสได้ คืออริยมรรค
มีองค์ ๘ พวกเราก็คงทราบดี แต่อริยมรรคมีองค์ ๘ นี้จะ
มีขึ้นมาได้ ต้องมีรากแก้ว ต้องมีผู้ที่ถูกกระตุ้นลุกขึ้นมาทำ
ตัวกระตุ้นให้ลุกขึ้นมาทำนั่นคือความไม่ประมาท ความ
ไม่อยู่ปราศจากสติ ความไม่หลงลืม ไม่มัวเมา

๓. ควรทำความไม่ประมาทโดยฐานะ ๔ ประการ

ต่อไป จะอ่านอีกพระสูตรหนึ่งให้ฟัง เกี่ยวกับเรื่อง ความไม่ประมาทนี้แหละ จะแสดงถึงความไม่ประมาท ในลักษณะรูปแบบต่างๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงเอาไว้ แสดงหมวดละ ๔ ในอังกุตตรนิกาย จตุกกนิบาต อัปปรมาทสูตร พระพุทธเจ้าตรัสว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ควรทำความไม่ประมาท โดยฐานะ ๔ ประการ ๔ ประการเป็นไฉน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงละกายทุจริต จงเจริญกายสุจริต และอย่าประมาทในการละกายทุจริต และการเจริญกายสุจริตนั้น จงละวจีทุจริต จงเจริญ วจีสุจริต และอย่าประมาทในการละวจีทุจริต และการ เจริญวจีสุจริตนั้น จงละมโนทุจริต จงเจริญมโนสุจริต และจงอย่าประมาทในการละมโนทุจริต และการเจริญ

มโนสุจริตนั้น จงละมิจฉาทิฏฐิ จงเจริญสัมมาทิฏฐิ
และอย่าประมาทในการละมิจฉาทิฏฐิ และการเจริญ
สัมมาทิฏฐินั้น

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย ในกาลใด ภิกษุละกายทุจริต
เจริญกายสุจริต ละวจีทุจริต เจริญวจีสุจริต ละมโนทุจริต
เจริญมโนสุจริต ละมิจฉาทิฏฐิ เจริญสัมมาทิฏฐิได้แล้ว
ในกาลนั้น เราย่อมไม่กลัวต่อความตายอันจะมีใน
ภพหน้า

จบ สูตรที่ ๖

นี่เป็นความไม่ประมาท ๔ ประการที่ต้องทำก่อน
เราทั้งหลายจะได้ไม่กลัวตาย เพราะความตายเป็นเรื่อง
ยิ่งใหญ่ในชีวิตของพวกเรา หากเราไม่แก้ไข ยังกลัว
ตายอยู่ ปัญหามันก็ยังมีอยู่ กลัวตาย แล้วตายใหม่ ตาย

เหมือนกัน แล้วจะทำยังไง ขอเจ้าพ่อ ช่วยไม่ให้ตาย
ไม่ได้ ไปให้หลวงพ่อกับพี่ที่พี่ รตนน้ำมนต์ให้หน่อยคะ
ใกล้ตาย นิมนต์หลวงพ่อกับพี่มาด้วยนะคะ แล้วเกิดหลวงพ่อกับ
มรณภาพก่อนจะทำยังไง วุ่นอยู่นั้น เลยไม่รู้เรื่องไม่รู้
ราวกัน ต้องทำให้หายกลัวตาย ต้องรีบไม่ประมาทแล้ว
เพราะว่าเราต้องตายเป็นธรรมดา เป็นเรื่องใหญ่ที่สุดใน
ชีวิตนะ ไม่มีอะไรน่ากลัวไปกว่านี้แล้ว สามีกิ่ง เงินหมด
ไป บ้านไฟไหม้ อะไรอื่นๆ เป็นเรื่องเล็กน้อยทั้งนั้น ถ้า
คิดถึงความตาย

ในชีวิตของพวกเรา ถ้าพูดแบบปฤชชาธรรมชา ต้อง
ว่าความตายนี้ใหญ่สุดแล้ว ที่นี้ธรรมะของพระพุทธเจ้า
ช่วยได้ทุกเรื่อง รวมทั้งเลิกกลัวความตายด้วย พระองค์
จึงให้ไม่ประมาท มาทำก่อน ท่านทั้งหลายอย่าลืม ต้อง
ไม่ประมาท ต้องรีบทำ ปัญหาอยู่กับพวกเรา ปัญหามี

อยู่ ที่กลัวตายไม่ใช่เป็นเพราะความตาย ที่กลัวตายเป็น เพราะมันรักตัวเองแบบผิดๆ ทำอะไรผิดอยู่ ทำอะไรจะเอา มันออกได้ หลงผิดอยู่ นึกว่าตัวเองเป็นผู้ตาย ถ้ารู้ชัดว่าไม่ใช่ตัวเองเป็นผู้ตาย ก็ไม่ต้องกลัวแล้ว สบายเลย มันไม่แน่ใจว่าตายแล้วจะไปไหน ตายแล้วจะตกอบายใหม่ ตายแล้วจะขึ้นสวรรค์ใหม่ ตายแล้วจะไปดีใหม่ หรือว่า ตายแล้วจะไปไม่ดีกว่า คนทำกรรมเลวๆ มาเยอะ อยู่ใน บ้านก็คอยกระแนะกระแหนสามีบ้าง ดูถูกพ่อแม่ตัวเอง บ้าง ขนหัวลู่กว่า ซาดิต่อไปจะเกิดเป็นอะไร กลัวตาย มาก ฉะนั้น **ที่กลัวตายไม่ใช่เป็นที่ความตาย แต่เป็นกิเลสที่ยังหลงผิดอยู่นั่นเอง** ทำอะไรที่ยังไม่ถูกต้อง จึงต้องมาทำให้ถูกต้อง

ความไม่ประมาทเบื้องต้น ๔ ประการ ที่พวกเรา ต้องรีบมาทำก่อน เพราะว่าทุกคนก็ต้องตายเป็นธรรมดา

ถ้ายังกลัวตายอยู่ แล้วจะไปไหน จะหนีไปทางไหน
หนีไม่พ้น ต้องทำให้เลิกกลัวตาย จะทำอย่างไร พระ
พุทธองค์ทรงบอกวิธี ให้เป็นผู้ไม่ประมาทโดยฐานะ ๔
ไม่ประมาทใน ๔ เรื่อง ให้มาทำเสีย ให้มาฝึก ถ้าทำได้
ก็จะไม่กลัวตาย เราต้องตายเป็นธรรมดา เรื่องใหญ่ที่สุด
เราไม่กลัว เรื่องเล็กๆ จะเป็นไง สบายมาก เรื่องตาย
ยังไม่กลัวเลย เรื่องอื่นก็สบาย เรื่องถูกตำ ไม่ต้องกลัว
เรื่องตาย ยังไม่กลัวเลย เรื่องถูกตำ ไม่ต้องกลัว เพราะ
ยังไงก็โดนตำอยู่แล้ว สบายเลย เรื่องเจ็บป่วย ไม่ต้อง
ห่วง เพราะป่วยอยู่แล้ว เรื่องไม่แข็งแรง ไม่ต้องห่วง
ขนาดตายยังไม่กลัวเลย เอาเรื่องใหญ่ที่สุดมาตักคอไว้
ก่อน ความจริง ถ้าว่าสำหรับพระอรียเจ้า ท่านถือว่าเป็น
เรื่องเล็ก เรื่องความตายเป็นเรื่องเล็ก เรื่องไม่ตายคือ
นิพพานเป็นเรื่องใหญ่ แต่พวกเราปุถุชน ได้เท่านี้ก็เก่ง
แล้ว ไม่กลัวตายก็ถือว่าเก่งแล้ว

มนุษย์ปุถุชนธรรมดา กลัวอะไรมากที่สุด บางคนกลัวตงาน กลัวสามีทิ้ง อันนี้พูดเล่น พูดไปงั้นแหละ พูดให้คนอื่นเห็นใจเฉยๆ โดยความจริง กลัวตาย จนกระทั่งแก่จะตายอยู่แล้ว ก็ยังกลัวตาย เพราะไม่แน่ใจว่าตายแล้วจะไปไหน และจะได้พบอะไร จะเจออะไร มันไม่ปลอดภัย เราเคยอยู่บ้านของเรา แค่จะไปวัด บางที่ยังกลัวเลย จะเกิดอะไรขึ้น จะมีคนมาจับเราไปไหม สถานที่ไม่เคยไป มันกลัว ลองคิดดู ตอนนี้อะไรเคยชินกับโลกใบนี้ ยังไงก็รู้จักเคยพบเคยเห็นบ้าง เราจะไปในที่ๆ เราไม่เคยไป ไม่เคยเห็นเลย ท่านลองคิดถึงดูสิ มันจะเป็นไง

พวกเราจะออกมาจากบ้าน ยังหวังใจว่า มาที่นี่จะเจอใครบ้าง จะเจอหน้าคนที่เราไม่ชอบไหม เจอแล้วจะเป็นอย่างไร จะเจอศัตรูเราไหม คิดกลัวอยู่นั้น นี่ขนาด

ยังเห็นๆ กันอยู่นะ จะไปทำงาน จะเจอเจ้านายใหม่ เจ้านายจะว่าเราใหม่ ลองนึกถึงอีกแบบหนึ่ง จะจากสิ่งที่เคยชินทั้งหมดนี้ไป ความสะดวกสบายทั้งหมดที่เคยมีนี้ ล้มหายไปหมด ได้อันใหม่ ไปสู่ที่ไม่คุ้นเลย มันน่ากลัวมาก แต่ถึงจะน่ากลัวอย่างไร ก็เป็นความจริงที่เราทุกคนไม่อาจจะหนีได้ ความกลัวไม่ได้อยู่ที่ความจริง อยู่ที่ไม่รู้จักความจริงตามที่มันเป็น แล้วก็ยึดถือผิดๆ นั่นเอง เราจึงต้องมาแก้ไข โดยอาศัยความไม่ประมาทมาช่วยกระตุ้น มาฝึก มาหัด พระพุทธเจ้าตรัสว่า ควรจะไม่ประมาทในฐานะ ๔ ประการ อะไรบ้าง เดี่ยวค่อยขยายความ ท่านไหนที่จำได้ก็ลองไปพิจารณา ดูก่อน ท่านไหนที่จำไม่ได้ เดี่ยวทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง พักสักครู่ก่อนนะครับ

ความไม่ประมาท

ตอนที่ ๒

บรรยาย ที่ บ้านธรรมะรื่นรมย์
กรุงเทพฯ
วันอาทิตย์ ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๘

วันนี้ผมมาบรรยายข้อธรรมะ เป็นหลักธรรมที่กว้าง เป็นมูล เป็นรากฐาน เป็นที่รวมของธรรมะฝ่ายดี ฝ่าย กุศลธรรมทั้งหลาย กุศลทั้งหมดมารวมลงในความไม่ ประมาท คือการอยู่อย่างไม่ปราศจากสติ มีความตั้งอก ตั้งใจทำในสิ่งที่ดีงามเป็นประโยชน์ เมื่อมีโอกาสเข้ามา ถึงตัวแล้ว ก็ไม่ปล่อยโอกาสนั้นให้ล่วงเลยไป มีเวลา มีอุปกรณ์ มีเหตุเงื่อนไขพร้อม ตาพร้อม หูพร้อม ใจ พร้อม เอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด ไม่ปล่อยให้ ล่วงเลยไป ไม่ปล่อยประโยชน์ต่างๆ ให้ล่วงเลยไป ไม่ ปล่อยปละละเลย เป็นคนที่มีสติกำกับการกระทำ อย่างที่ พระพุทธองค์ได้ยกข้อธรรมะให้เป็นปัจฉิมโอวาทใน

ภาคปฏิบัติ คือให้ทำกิจทุกอย่างให้สำเร็จด้วยความไม่
ประมาท นับว่าเป็นข้อธรรมที่เป็นใหญ่ในแง่กว้างขวาง
และใช้ประกอบกับธรรมะทุกเรื่อง

มีคาถาบทธรรมมากมาย ที่พระพุทธองค์ทรงแสดง
เอาไว้เกี่ยวกับความไม่ประมาท ท่านสามารถไปศึกษา
เพิ่มเติมได้ เช่นคาถาว่า **อปฺปมาโท อมตํ ปทํ ความ
ไม่ประมาท เป็นทางแห่งอมตะ** ความไม่ประมาท
เป็นทางไม่ตาย เป็นทางอมตะ ทำให้ถึงนิพพานได้
เป็นทาง เป็นมรรค เป็นตัวเกื้อหนุนในแง่ที่จะสร้าง
อริยมรรคมีองค์ ๘ ขึ้นมา ถ้าเป็นคนประมาท ก็ตรงกัน
ข้าม **ปมาโท มจฺจุโณ ปทํ ความประมาท เป็นทางแห่ง
ความตาย** ถ้าเราประมาท ลืมว่าจะตาย อันนี้เป็นทาง
แห่งความตาย คือตายแล้วตายอีก ไม่จบไม่สิ้น ถ้าใคร
ลืมความแก่ ก็จะไปเรื่อยๆ ชาตินี้ก็แก่แล้วนะ เตี่ยว

สักหน่อยจะตายแล้วเกิดใหม่ เมื่อไหร่จะรู้สึกที ก็ยังไม่
รู้เลย ทนทุกข์ทรมานอยู่นี้แหละ วุ่นวายอยู่ ฉะนั้น

ความประมาท เป็นทางของความตาย ไม่ใช่เฉพาะ
ทางของความตายหรือก ทางของการเป็นเด็ก ทางของ
การแก่ ทางของการตายด้วย แต่เนื่องจากความตาย
ถือว่าเป็นจุดจบของทุกชีวิตในโลก ชาวโลกเขาว่าอย่าง
นั้น แท้ที่จริง ผู้ที่ยังไม่หมดอวิชชา ไม่ตายจริงสักคน
หรือก ตายแล้ว เกิดใหม่ ความประมาทนั้นเป็นทาง
ของความตาย คือได้ตายไปเรื่อยๆ ได้เกิดไปเรื่อยๆ
เวียนว่ายไป อย่างพวกเราทุกวันนี้ **เป็นนักเกิดกัน เป็น
นักแก่กัน และเป็นนักตายกัน** เดี่ยวสักหน่อยก็จะเป็น
นักร้อง คือร้องให้บ้าง นักหัวเราะบ้าง สรุปลือเป็นบ้า
หัวเราะบ้าง ร้องให้บ้าง

ปมาโท มจฺจุโน ปทํ ความประมาทเป็นหนทางแห่ง
ความตาย ลืมตายไม่ใช่จะไม่ตาย ลืมตายก็ยิ่งตายไว
ลืมแก่ก็ยิ่งแก่ไปเรื่อยๆ ดังนั้น ต้องไม่ลืม ไม่ลืมน่าตน
จะต้องแก่เป็นธรรมดา แล้วเราจะทำอย่างไรได้บ้าง ก็
จะได้ทำกิจให้สำเร็จด้วยความไม่ประมาท ต้องไม่ลืม
ตาย พอไม่ลืมแล้ว จะได้ทำกิจให้สำเร็จ ด้วยความไม่
ประมาทต่อไป

อุปมตฺตา น มียฺยหฺนฺติ ชนทั้งหลายที่เป็นผู้ไม่
ประมาท ชนเหล่านั้นชื่อว่าย่อมไม่ตาย เย ปมตฺตา
ยถา มตา ส่วนชนทั้งหลายเหล่าใดเป็นผู้ประมาท
แล้ว ชนทั้งหลายเหล่านั้นก็ชื่อว่าตายแล้ว

ผู้ประมาทแล้ว กับคนตายแล้วนี้ พวกเดียวกัน
พวกเราเป็นคน ถ้าประมาทหลงลืมตัวเอง มัวเมา ไม่ดู

ว่าตัวเองเป็นคนอยู่หรือไม่ ไม่ระลึก รู้ ไม่มีสติ ไม่รักษา
จิต ไม่มีสติคอยกำกับการกระทำ คำพูด ความคิดใน
แบบคนไว้ หลงลืมความเป็นคน ตายจากคนไป หล่น
อบายอีก ก็วุ่นวาย ดังนั้น คนประมาทถือว่าตายแล้ว
กระทั่งตายจากความเป็นคนเลย มีร่างเป็นคนอยู่ แต่
โดยสภาพจิตใจ โดยกรรมต่างๆ อุปนิสัยใจคอ ความ
เคยชิน หล่นจากความเป็นคนแล้ว เหลือแต่กายพัง
เท่านั้น พอกายพังก็เลิกเป็นคนแล้ว ลงไปข้างล่างแล้ว
ทำนใดที่ยังประมาทอยู่ ก็ชื่อว่าตายอยู่ ถ้ายังมีกิเลส
ยังต้องเกิดใหม่ และตายใหม่ ถ้ายังประมาทมัวเมาลุ่ม
หลงกับสิ่งของต่างๆ ว่า เป็นของเรา เป็นตัวเรา เราเป็น
โน่นเป็นนี่ เรามีนั่น เรามีนี้ อย่างนี้ยังต้องตายอยู่ ยังต้อง
เกิดอยู่ วนเวียนไปเรื่อย

การเวียนว่ายตายเกิด กองทุกข์นี้เป็นผล ส่วนเหตุ คือความประมาท มัวเมา ลุ่มหลง เหตุมี ผลก็มี เป็นธรรมดา ถ้ายังหลงอยู่ว่าสิ่งนั้นเป็นของเรา สิ่งนี้เป็นของเรา รักของเราอยู่ ก็ยังต้องตายอยู่ รักตัวเราเป็นเหตุให้ตาย เพราะเป็นเหตุให้เกิด เกิดแล้วตาย เป็นอย่างนั้น เราทั้งหลายที่นั่นๆ อยู่นี้ มีทั้งผลทั้งเหตุอยู่ด้วยกัน หนีไปไหนไม่รอด นั่งอยู่นี้ก็ทุกข์ มาบอกว่า ดิฉันฟังธรรมแล้วมีความสุขเหลือเกิน คงไม่ทุกข์หรอก อย่างนี้ไม่ได้ ตัวที่นั่งฟังอยู่นี้มันตัวทุกข์ มันแก่ลงทุกวัน หนีไม่ออกหรอก และรักตัวเองนี่แหละ เป็นเหตุเกิดทุกข์ ดิฉันนิมนต์พระมาสวดมนต์ไล่เสนียดจัญไรแล้ว คงจะไม่ทุกข์แล้ว ที่ไปนิมนต์พระมาสวด เพราะรักตัวเอง รักตัวเองนี่มันเป็นเหตุ ทำเหตุอยู่ ผลจะเป็นยังไง ผลก็ตามมา เป็นอย่างนั้นแหละ

เราทั้งหลายมีทั้งเหตุและผลอยู่ในตัวเองอย่างนี้ ผลก็เป็นปรากฏอยู่ นิ่งแก่ นิ่งเจ็บกันอยู่ สักหน่อยจะตาย บางท่านอาจจะนั่งตาย บางท่านอาจจะนอนตาย อันนี้ไม่ทราบ แต่ก็ก็เป็นก้อนทุกข์นั้นแหละ หนีไม่ออก อันนี้เป็นผล ส่วนเหตุ ตัณหา ความอยากเพื่อตัวตน ความรักตัวกลัวตาย **ความรักตัวนี้มาจากความหลงคือ อวิชชา** ที่หลงก็เพราะเมามัวประมาท ปล่อยจิตเลือนลอย ถ้าประมาทเสียอย่างเดียว ก็ถือว่าตายเลย เพราะตายจริงๆ มีเหตุให้ตาย มีเหตุให้เกิด เกิดแล้วก็ตาย เป็นอย่างนั้น

ถ้าเป็นคนไม่ประมาท ไม่ขาดสติ ไม่ปล่อยใจให้ ลุ่มหลงมัวเมา ไม่ให้อวิชชาเกิด มีสติ รู้ตัวเอง ทำกิจหน้าที่ตามแนวอริยสัจ สร้างแสงไฟ มีปัญญา แสงสว่าง ขึ้นมา เอามาทำลายความมืดได้ **เมื่อมีแสงสว่าง ความ**

มิดก็หายไป คนไม่ประมาทจึงเชื่อว่ายอมไม่ตาย ก็เพราะ
อย่างนี้ ที่ตายก็เพราะหลงนั้นแหละ ถ้าไม่หลงก็ไม่ตาย
เพราะหลงเป็นเหตุ อวิชชาเป็นปัจจัยให้เกิดสังขาร
สังขารเป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาน ท่านทั้งหลายลองเช็ค
ตัวเองดูว่า วันหนึ่งๆ หลงมากหรือไม่หลงมาก ถ้าหลง
มากก็ยิ่งตายมาก ถ้าหลงไม่สิ้นสุด ก็ตายไม่สิ้นสุด ถ้า
เลิกหลงได้บ้าง ไม่ค่อยหลงแล้ว รู้ตัวมากขึ้น ก็ลดภพ
ชาติลงได้บ้าง จนเป็นผู้ที่รู้ตัวเอง รู้ว่าไม่มีตัวตน เป็น
พระโสดาบัน ไม่มีทางจะหลงไปทำทุจริตอีก ก็ไม่ตก
อบายอีกแล้ว เป็นอย่างนี้ เป็นไปตามธรรมะนั้นเอง
ความไม่ประมาทเลยเป็นธรรมะข้อใหญ่ เป็นธรรมะ
กว้างขวาง เป็นที่รวมของกุศลธรรมอื่นๆ ทำให้ได้รับ
การปฏิบัติ กระตุ้นให้มีการลงมือทำ

มีบาลีเป็นคาถา อปฺปมาโท อมตํ ปทํ ความไม่
ประมาท เป็นทางไม่ตาย เป็นทางให้ถึงความไม่ตาย
เป็นทางอมตะ ปมาโท มจฺจุโน ปทํ ความประมาท เป็น
ทางแห่งความตาย หลงนี่เป็นทางแห่งความตาย คือ
มันทำให้เกิด เกิดแล้วตาย ท่านทั้งหลายไม่ต้องเดินไป
ตาย เพราะมันตายอยู่แล้ว ไม่ต้องเดินก็ตาย นั่งเฉยๆ
ก็ตาย เพราะมันเกิด เกิดเพราะหลง เพราะประมาท
นั่นเอง ต้องรู้จักข้อเท็จจริงข้อนี้ให้เด่นชัด

อปฺปมตฺตนา น มียฺยนฺติ คนผู้ไม่ประมาทแล้ว ชื่อว่า
ยอมไม่ตาย ผู้ที่ไม่ประมาทอย่างสูงสุดก็เป็นพระอรหันต์
ส่วนพวกเราก็เป็นผู้ไม่ประมาทตามที่ปฏิบัติได้ ค่อยๆ
เป็น ค่อยๆ ไป ปฏิบัติให้สมควรแก่ธรรม ธรรมะดีๆ ที่
พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ สามารถละกิเลสได้หมด เรา
จะบ่นว่ามีกิเลสมาก ธรรมะที่เอามาใช้แก้ไขดับกิเลสนี้

มีทุกอย่างเลย

พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ ครบถ้วนเพียงพอ ศัตรูมีเท่าไร อารุขมีเพียง แต่บางท่านหาอารุขไม่เจอ ชักอารุขไม่ทัน ถูกดำขึ้นมา โกรธ มือเท้าสั้น อารุขอยู่ไหน หยิบไม่ทัน ต้องหาอารุขสักอย่างหนึ่ง ไปฝึกให้เชี่ยวชาญชำนาญ อย่างน้อยต้องมีอารุข เช่น ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ไข่ เกสา โลมา น้ชา ทันดา ตะโจ เป็นต้น เวลาเขาดำมา จะได้มีอารุขสักอย่างหนึ่ง เขาดำตรงไหน ดำเส้นผม ดำขน ดำเล็บ ดำฟัน หรือดำหนัง ดำโดนตรงไหน หรือดำอูจจาระ ดำปัสสาวะ มีอารุขสู้สักอย่างหนึ่ง บางคนไม่มีอารุขเลย ดิ้นรนโดนเต็มๆ เลยคะ อย่างนี้ก็โง่เต็มๆ เลย ไม่มีอารุขอะไรสักอย่างเลย ไม่มีสติปัญญาเลย จึงต้องมีความเชี่ยวชาญ มีอารุข พระพุทธเจ้าทรงเตรียมให้ทุกอย่างเลย ถ้าพวกเราไปหาอารุขเอง กว่า

จะได้อาวุธมาแต่ละอัน คงตายเสียก่อน แต่ที่ พระองค์ ทรงกองให้เลย อาวุธอยู่ตรงนี้ พวกเราไปจับมา หัดใช้ ให้เชี่ยวชาญ พระองค์ทรงชี้ ขุมทรัพย์อยู่ตรงนี้นะ พวกเราเฉย นั่งน้ำลายยืดอยู่นั้น อย่างนี้ไม่ได้ ความไม่ ประมาทนี่แหละ เป็นหลักธรรมข้อใหญ่ ให้เราไปเอา อาวุธเหล่านั้นมา ฝึกให้เชี่ยวชาญชำนาญ เตรียมพร้อม ไว้ ธรรมะบทไหนเป็นสิ่งดี เป็นทรัพย์จะได้เอามา อย่าง นี้เป็นต้น ชนทั้งหลายเหล่าใดเป็นผู้ไม่ประมาท ชน เหล่านั้นชื่อว่ายอมไม่ตาย ชนทั้งหลายเหล่าใดเป็นผู้ ประมาทแล้ว ชนเหล่านั้นชื่อว่าตายแล้ว

วันนี้ เน้นพูดเรื่องความไม่ประมาท พระพุทธองค์ ทรงแสดงความไม่ประมาทใน ๔ ประเด็น ควรทำความเข้าใจ ไม่ประมาทโดยฐานะ ๔ อย่าง อะไรบ้าง

ข้อที่ ๑ จงละกายทุจริต จงเจริญกายสุจริต และ อย่าประมาทในการละทุจริต และการเจริญสุจริตนั้น

ต้องไม่ประมาท ต้องละกายทุจริต ละการฆ่าสัตว์
ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม และเจริญกายสุจริต
เจริญการงดเว้นจากกายทุจริตให้มั่นคง จนกระทั่งไม่มี
จิตคิดจะฆ่าใคร ไม่คิดทำร้ายเบียดเบียนใครอีกต่อไป
มีแต่ทำประโยชน์เกื้อกูลต่อสัตว์ทั้งหลาย ห่างจากการ
คิดฆ่าใคร ไม่เหลืออาวุธใดๆ เลยในโลกนี้ ไม่ทราบว่
ท่านทั้งหลายยังเหลืออาวุธอะไรบ้าง ตรวจเช็คดูให้มั่นคง
ต้องไปฝึกกายสุจริต ให้กายของเรานี้สุจริต ดึงาม ให้
สะอาดหมดจด อย่าให้มือของเราไปตบใครตีใครได้ ต้อง
ฝึกมัน จริงๆ มือมันไม่รู้เรื่อง มันอยู่ที่เจตนาในใจเรา
นี่ ต้องฝึกเอา บางคนนี่ ปากกาเขาเอาไว้เขียนหนังสือ
พอโกรธขึ้นมา จะเอาแทงตาชาวบ้านเขา อย่างนี้ก็เกิน

มนุษย์ไป ปากกาเอาไว้ทำประโยชน์คือเขียนหนังสือ
ก็งเขียนหนังสือไปเท่านั้น อย่าให้มันกลายเป็นอาวุธ
ได้ มีดก็เอาไว้สำหรับหั่นผักหรือว่าตัดต้นไม้ บางคนมี
มีดไว้ข้างๆ มันสบายใจ เดี่ยวโจรมาจะได้แทงใส่มันขาด
เลย ก็คิดอยู่เท่านี้ อย่างนี้มันก็ไม่สุจริตสักที กายของเรา
นี้ มือก็จ้องจะแทงชาวบ้านเขาอยู่อย่างนั้น ดิฉันรั้มมะ
รั้มโมไม่เคยคิดฆ่าใคร ถ้าไม่โดนก่อน ถ้ามันไม่เข้าบ้าน
ก็ไม่โดนหรอก อย่างนี้ไม่ได้ จะเป็นจะตายอย่างไร ก็ให้
มีศีลไว้ เราเกิดมาตายทุกคน ต้องให้กายของเรานี้มัน
สุจริต ดีงาม

งดเว้นจากการขโมยลักทรัพย์ของผู้อื่น ให้หมด
เจตนาที่จะไปเอาของๆ ใครเขามา ให้หมดเจตนาที่จะ
ประพฤติดิฉิดในกาม ลูกเขา เมียเขา สามีเขา ให้เคารพ
ในสิ่งของๆ ผู้อื่นเขา เคารพในกฏระเบียบประเพณีของ

บ้านเมือง ต้องขออนุญาตกันให้เรียบร้อย มีการสู้ขอ
ตามกฎตามธรรมเนียมที่เหมาะสม อย่าไปคิดล่วงละเมิด
อะไรเขา ให้มันลึกซึ้งลงไป มีความสันโดษพอใจในคู่
ของตนเท่านั้น

ต้องไม่ประมาท เริ่มต้นจากไม่ประมาทในการละ
กายทุจริตก่อน แล้วเจริญกายสุจริตด้วย ให้มันคงยิ่งขึ้น
จนไม่มีทางที่จะทำผิดอีกต่อไป ไม่มีแม้กระทั่งความคิด
เลย ต้องไม่ประมาท บางทีประมาท ฉันมีศีล ๕ แล้ว
รับจากพระมาแล้ว ประมาทไป วันดีคืนดีก็ตบยุงอีกแล้ว
ไปรับใหม่ ละกายทุจริต ส่วนกายสุจริตนี้ไม่ได้เจริญ
เลย ไม่ได้หัดเจริญเมตตาต่อยุง ไม่ได้ฝึกอดทนต่อสัตว์
ทั้งหลาย ไม่ได้หัดทำประโยชน์เกื้อกูลต่อสัตว์ทั้งหลาย
ไม่มีปัญญาถอดถอนเจตนาร้ายๆ เจตนานี้ก็ยังคงค้างอยู่
พอวันดีคืนดี ถูกอารมณ์กระทบเข้า ยังทำร้ายใครได้

ดังนั้น ต้องมีทั้งละทุจจริต และเจริญสุจจริต ต้องไม่
ประมาท สิ่งดีๆ มีเยอะ หากประมาท ก็ไม่ได้ทำต่อ มี
ศีลก็ดีแล้ว อันดีกว่านี้ก็มีอยู่ เมตตา กรุณา คุณธรรม
อื่นๆ ยังมีเยอะแยะ ดิฉันมีศีลก็โอเคแล้ว ดีกว่าคนอื่น
เพราะชอบไปเทียบกับคนเลวๆ ตัวเองจะได้ดีขึ้น ทำไม
ไม่เทียบกับพระอรียเจ้า ถ้าเทียบกับพระอรียเจ้า เรา
กลายเป็นขี้ไปเลย แต่ไม่ยอมเทียบนะ ยังไงก็ดีกว่า
โจรนั้นแหละ ไปเทียบกับโจร ตัวเองก็ต้องดีกว่าโจรอยู่
แล้ว เพราะไม่ได้เป็นโจร แบบนั้นไม่ได้ ต้องไม่ประมาท
กระตุ้นตัวเองให้เดินทางไป ข้อที่ ๑ คือไม่ประมาทใน
การละกายทุจจริต เจริญกายสุจจริต ไม่ประมาทในการ
กระทำอันนี้

ข้อที่ ๒ ละวจีทุจจริต เจริญวจีสุจจริต และอย่า
ประมาทในการละวจีทุจจริตและเจริญวจีสุจจริต

วจีทุจริต มี ๔ ได้แก่ (๑) พูดโกหก (๒) พูดคำ
ส่อเสียด ยุยงให้คนเขาแตกกัน ปิสุณาวาจา (๓) พูดคำ
หยาบคาย ไม่ไพเราะ ผรุสวาจา และ (๔) พูดคำเพื่อเจ้า
ไว้ประโยชน์ ไว้หลักการ เป็นสัมผัปปลาปะ ใ้หังดเวัน
จากคำพูดทั้ง ๔ นี้ และให้เจริญวิสุจริต พูดให้ดี มี
ประโยชน์ พูดดีก็ไปนิพพานได้ ไม่ใช่ว่าพูดแล้วจะไม่ได้
ไปนิพพาน ต้องงดพูดตลอดชาติ มาหัดให้เป็นวิสุจริต
ทำให้ถูกต้อง

เวลาพูดก็พูดแต่คำจริง วันนี้จริง พรุ่งนี้ก็จริง จน
เหลือแต่คำจริงอย่างเดียวตลอดกาลนาน ไม่มีคำพูดไม่
จริงแทรกเข้ามาเลย ต้องหัดเอา จนกระทั่งไม่มีเจตนา
จะพูดไม่จริงเลย พูดแต่คำที่ส่งเสริมความสามัคคีกัน
ยินดีคนที่สามัคคี เข้าอกเข้าใจกัน พูดคำที่ให้คนเข้าใจ
กัน อย่างน้อยก็เป็นคนหมู่บ้านเดียวกัน ถ้าเป็นหมู่บ้าน

เดียวกันไม่ได้ อย่างน้อยก็ตำบลเดียวกัน ตำบลเดียวกัน
ไม่ได้ อย่างน้อยก็อำเภอเดียวกัน อำเภอเดียวกันไม่ได้
อย่างน้อยก็จังหวัดเดียวกัน จังหวัดเดียวกันไม่ได้ อย่าง
น้อยก็ประเทศเดียวกัน ประเทศเดียวกันไม่ได้ อย่าง
น้อยก็โลกเดียวกัน โลกเดียวกันไม่ได้ อย่างน้อยก็ตาย
เหมือนกัน เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น มัน
เป็นอย่างนี้ ต้องให้เข้าใจกัน ทางเราเป็นผู้พูด ต้องพูด
อย่างนี้ ไม่ใช่ไปพูดยุยงให้แตกกัน ไอ้หมอนั้นมันแล้ว
อย่างนั้นอย่างนี้ ไม่ต้องไปพูดหรอก มันแล้วอยู่แล้ว
รวมทั้งเราด้วย ไม่ต่างกันเท่าไรหรอก ไม่อย่างนั้นจะเป็น
คนเหรอ มีแต่ตีตลอดไป มันไม่ใช่คนแล้ว เรื่องความ
ผิดของชาวบ้านเขา อย่างนี้ไม่ต้องพูดก็ได้ ผิดทุกคน
จึงเกิดมา พวกเราจึงไม่ต้องวุ่นวายอะไรมาก ให้รู้จัก
เกิดมาแล้ว ไม่ได้มีใครตีว่ากันมากมายนักหนา เพราะ

เกิดมาก็ด้วยอำนาจวิชาทุกคนไป จะดีจะชั่วอย่างไร
กิเลสก็มีพอๆ กัน คนดีๆ ลองไปเหย่เข้า เขาก็ตบเรา
เหมือนกันแหละ มันเป็นธรรมดา ให้รู้จัก อย่าไปยุ่ง
กันอะไรกัน

พูดแต่คำที่ไพเราะอ่อนหวาน พิจารณาก่อน มีจิต
เมตตาแล้วค่อยพูด อย่าไปพูดที่มแทงเสียดสีกันให้เจ็บ
ปวด เพราะเรานั้นแหละปวดก่อนเขาเลย จะทิ่มเขา เข
าก็เจ็บบ้างไม่เจ็บบ้าง บางที่เขาไม่รู้เรื่องด้วย เรารู้เรื่องคน
เดียว อย่างนี้ก็มี วาจทุจริตไม่ดี ต้องงดเว้น ให้พูดแต่คำ
ที่ไพเราะอ่อนหวาน เป็นคำของชาวเมืองเขาพูดคุยกัน
เป็นที่ชอบใจกัน มีจิตเมตตาพูด และพูดแต่ถ้อยคำที่มี
ประโยชน์ อิงอรรถะ อิงธรรมะ อิงวินัย อิงอนิจจัง ทุกขัง
อนัตตา อิงการฝึกหัดขัดเกลากิเลส พูดคำที่มีหลักฐาน
เนื่องจากว่าพวกเราไม่ได้มีเวลามาก เดียวก็ตายกันแล้ว

ไปพูดเรื่องเพื่อเจ้า เรื่องหนึ่งเรื่องละครอยู่ ดูหนังกันมา
ก็เรื่องแล้วครับ นับไม่ถ้วนแล้ว บางท่าน ดูจนซีเกียจจะ
ดูแล้ว หมดกิเลสกันบ้างไหม เห็นชัดอยู่ พวกเราไม่ได้
มีเวลามาก เอาเรื่องไร้สาระมาพูดกัน หูไม่ได้มีอายุใน
การใช้งานได้นานตลอดไป เดี่ยวจะฟังแล้ว ต้องเลือก
เรื่องที่จะพูดกัน บางคนแก่จะตายแล้ว ยังมาพูดหนัง
ละครอยู่อีก อย่างนั้นก็เกินไป ต้องระมัดระวังกัน หูเรา
นี้ไม่ใช่จะมีโอกาสจะอยู่นานตลอดกาล ต้องใช้ให้เป็น
ประโยชน์ บางคนประมาท คำพูดยังไร้แก่นสาร เพื่อเจ้า
ไปเรื่อย เหมือนกับว่าจะมีชีวิตอยู่ตลอดกาลไม่ตาย อย่าง
นั้นก็ผิดพลาดไปไกลมาก จึงต้องไม่ประมาท

ไม่ประมาทในการละวจีทุจริต เพื่อเจริญวิสุจริต
เวลาจะพูด ต้องคิดก่อนว่า คนอื่นที่จะฟังเรา เขาไม่ได้
มีเวลามาก ถ้าเขาเอาคำพูดของเราไปคิดมาก เราพูด

ไม่ดี พูดไม่เป็นประโยชน์ จะมีประโยชน์อะไรแก่คนอื่น
เขา เวลาพูด ต้องพูดให้เป็นอรรถะ เป็นธรรมะ ถ้าพูด
ไม่เป็น ไปท่องคาถามากก็ได้ ท่องคาถาพระพุทธพจน์
มา พระพุทธเจ้าตรัสว่าอย่างนี้ เราก็ตัดไป ให้เขาฟัง
ถ้าจำไม่ได้ ก็พกสมุดไว้สักเล่มหนึ่ง พระพุทธเจ้าตรัสว่า
อย่างนี้ เปิดสมุดออกมาอ่านเลย อย่างนี้ยังพอจะมี
ประโยชน์บ้าง อย่างน้อยมีประโยชน์แก่เรา ได้หัดพูด
คำที่ดี ๆ คนอื่นก็ได้รับฟังสิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นอรรถะ
เป็นธรรมะ เราต้องหัดกันอย่างนี้

ข้อที่ ๓ จงละมโนทุจริต จงเจริญมโนสุจริต และ
อย่าประมาทในการละมโนทุจริต และเจริญมโนสุจิตนั้น
อย่าประมาทในด้านจิตใจ ด้านความคิดนึก ด้านความ
เห็น ในด้านละมโนทุจริต อย่าไปอยากได้ของ ๆ ผู้อื่นเขา
อย่าไปอยากให้ใครพินาศฉิบหาย มีความโกรธพยายาม

เขา อย่าไปแข่งเขา อย่าไปอยากให้ใครตาย อย่าไปคิดให้ใครพินาศฉิบหายล่มจม เพราะท้ายที่สุด ทุกคนจะล่มจมและจมลงดินเหมือนกันทุกคน ไม่ต้องไปอยาก ไม่ต้องไปพยายามทำใครอย่างนั้น ทุกคนรวมทั้งเราด้วย สักหน่อยก็จมลงดิน ไม่เหลืออะไร ดังนั้น ไม่ต้องไปแข่งใคร ไอ้พวกนี้.. อย่าให้มันเหลืออะไรเลย ไม่ต้องคิดอย่างนั้น ทั้งเขารวมทั้งเราด้วย จะไม่เหลืออะไร เหลือแต่กระดูก เดี่ยวสักหน่อยญาติพี่น้องจะเอาไปใส่ผนังวัด สถานที่ข้างกำแพง ของจองที่ไว้หน่อยหนึ่ง ใส่โกฏิเล็กๆ หายใจไม่ออก แถมโบกปูนทับด้วย สักหน่อยหลวงพ่อบุกกำแพงทิ้ง เราเลยไม่มีที่อยู่เลยที่นี่ หายไปกับดินมันเป็นอย่างนี้แหละ ต้องรู้จัก

ความคิดเรา ต้องระวังให้ดี อย่าให้มันเลยเถิดไป อย่าให้มันอยากได้ของๆ ผู้อื่น ของในโลกมีเยอะแยะ

จะเอาอะไรนักหนา ข้าวก็มีมากมาย อาหารในโลกนี้มี
เยอะไหม จะกินหมดหรือ กินสักจานหนึ่งก็พอแล้วนะ
ผู้ชายก็มีเยอะแยะ มีมากมายหลายคน เอามาสักคนก็
พอแล้ว จะไปเอาของชาวบ้านเขาทำไม คนเดียวก็
จะตายแล้วนี่ ดูแลกันไป มีหลายคนก็เอาสักคนเดียวก็
พอแล้ว ที่ดินก็มีเยอะแยะเต็มโลก เอาสัก ๒๐ ตารางวา
ให้มันพอยู่ก็พอแล้ว เสื้อผ้าก็มีมหาศาล เดินไปตาม
ห้างสรรพสินค้า เอามาสักสองสามตัวก็พอแล้ว จะไป
อยากได้ของใครทำไม ต้องรู้จักคิดนะ ถ้าไม่รู้จักคิด
มันก็ท้อจريتอยู่อย่างนั้น คิดไปเอาตำแหน่งเขา คิดเอา
สมบัติของเขา คิดเอามรดกของเขาอยู่อย่างนั้น เมื่อไหร่
แม่จะตายสักที จะได้มรดกตกทอดสักหน่อย จ้องจะไป
เอาของคนอื่น แม่เราก็เป็นคนอื่น ของๆ แม่ก็เป็นของ
คนอื่น

พวกเราอยู่ในโลก ก็เอาตามสมควร กินไม่เยอะ
เท่าไรหรอก จานเดียวก็พอแล้ว ท้องมันเล็ก อย่าไป
อยากได้ของผู้อื่น ให้ละมโนทุจริตข้ออภิขมา และเจริญ
มโนสุจริตข้อนี้ ให้เป็นคนใจกว้าง เพื่อแผ่ รู้จักพอเพียง
เพียงพอกับตัวเอง ไม่ต้องเอาเยอะหรือกรอก เอาพออยู่
พอกิน พอให้กายเป็นไปได้ เพราะทำที่สุดก็จะได้
อะไร คนไหนมีสิ่งของเยอะ เรากียินดีด้วยที่เขา มีเยอะ
แต่ก็เสียใจด้วยที่เขาต้องทิ้งเยอะ เรามีน้อยก็ไม่เป็นไร
ก็ทิ้งน้อย ไม่รู้จะดีใจหรือเสียใจ พอใจในสิ่งที่ตัวเองมี
ก็แล้วกัน ถึงเวลาทิ้งก็ต้องทิ้งไป มีเยอะก็ไม่ว่า พอถึง
เวลาที่ต้องทิ้งเยอะอีกนะ แถมลำบากเพราะมีเยอะอีก
ไม่ว่ากัน สมบัติใครก็สมบัติคนนั้น ยินดีกับเขาไป เขา
ได้ของที่เขาควรได้ ด้วยบุญกรรมหรือความเพียรของ
เขา ทางเราก็ได้มาด้วยบุญกรรมและความเพียรของเรา

ก็ให้มันเหมาะสม อันนี้เจริญมโนสุจริต

ละพยายาม ละมโนทุจริตข้อนี้ อย่าไปพยายามใคร
อย่าไปคิดแข่งใคร ให้มาเจริญมโนสุจริต คือ มีเมตตา

สัตเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ที่เป็นเพื่อน
ทุกข์ เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

อเวรา โหนตุ จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวร
ต่อกันและกันเลย

อัพยาปัชฌา โหนตุ จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้
พยายามเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย

อะนีฆา โหนตุ จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มี
ความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ จงมีความสุขกายสุขใจ
รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

ให้เจริญมโนสุจริต ไปที่ไหนก็หัดเจริญไว้ ก่อน
ออกจากบ้าน เดินไป หรือนั่งรถไปตามท้องถนนวันนี้
ทุกคนที่เราพบเจอ ขอให้มีความสุขทุกคน อย่างนี้
เป็นต้น หัดทำไป ละมโนทุจริต เจริญมโนสุจริต เจริญ
เมตตาทำอะไร ทำเป็นแล้ว แต่ทำครั้งเดียว ประมาท
ไป ไม่ยอมทำอีก วันดีคืนดี ใครทำอะไรไม่ถูกใจมา ก็
โกรธเขา แข่งเขาเหมือนเดิม อย่างนี้ก็ไม่ไหว จึงต้อง
ไม่ประมาท

ต่อมา ละมิจฉาทิฎฐิ เจริญสัมมาทิฎฐิ สำหรับพื้นฐาน
ธรรมดาทั่วไป ให้ละมงคลตื่นข่าวทั้งหลาย มาเชื่อ
กรรมเชื่อผลของกรรม เป็นผู้ไม่ประมาทในเรื่องนี้ ต้อง

ไม่ประมาท ถ้าประมาทไป ก็ไม่ได้ทำ ข้อนี้สำคัญมาก
ถึงแม้เราจะเป็นผู้งดเว้นทุจริต งดเว้นจากทำชั่ว มาทำ
คุณงามความดีได้ ถ้ายังไม่ได้เป็นพระโสดาบัน ก็ยัง
ไม่แน่นอน จึงต้องละมิจฉาติภฏฐิ มาเจริญสัมมาติภฏฐิ
ให้เกิดขึ้นให้ได้ ให้เห็นชัดเจนว่า **นี่ไม่ใช่ตัวเรา ไม่ใช่
ของเรา**

รูปมันเป็นรูป เวทนามันเป็นเวทนา สัญญามันเป็น
สัญญา สังขารมันเป็นสังขาร วิญญาณมันเป็นวิญญาณ
อย่าไปเห็นผิด อย่าไปมีมิจฉาติภฏฐิ เห็นว่ามันเป็นตัว
เรา เป็นของเรา พวกเรายังมีความเห็นผิดอยู่ **เห็นรูป
โดยความเป็นตน เห็นตนมีรูป เห็นรูปในตน เห็น
ตนในรูป** มองไปที่ไรก็ยังเป็นคนทุกที แล้วไม่ยอมมาฝึก
อย่างนี้เรียกว่าประมาทแล้ว ถ้าประมาทอย่างนี้ ตายไป
ไม่แน่ไม่นอน ท่านทั้งหลาย ถ้ามองคนข้างๆ ยังเป็น

คนอยู่ ประมาทได้ไหม ไม่ได้ เพราะยังไม่ได้เป็นโสดาบัน
ทำยังไงให้เห็นไม่เป็นคน บางคนก็ว่า อาจารย์.. ฟัง
ธรรมที่ไร ก็ว่าไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่คน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่
บุคคล พอมองที่ไรก็เห็นเป็นคนทุกทีเลย ตายังบอดอยู่
ก็เป็นอย่างนั้นแหละ **มองแต่ไม่เห็น** แล้วทำไมยังประมาท
อยู่อีกล่ะ ต้องมาฝึกสิ ฝึกพิจารณาดู ท่านให้พิจารณา
อย่างไร ให้รู้จักแยก ส่วนหนึ่งเป็นกาย ตัวที่หนึ่งอยู่มัน
เป็นกาย อีกส่วนหนึ่งเป็นจิต เป็นฝ่ายรู้ และกายนี้เป็น
ที่รวมของดิน น้ำ ไฟ ลม หัดฝึกแยกแยะเอา ต้องไม่
ประมาท ทำเอา ถ้าเป็นคนประมาท มันก็ไม่วู้้อยู่อย่าง
นั้น หลงอยู่อย่างนั้น

ความไม่ประมาทข้อที่ ๔ นี้ คือ มาปฏิบัติเพื่อเป็น
พระโสดาบันนั่นเอง ละความชั่วมาทำคุณงามความดี
งดเว้นทุจริต เจริญสุจริตแล้ว ละมิจฉาทิฏฐิ เจริญสัมมา

ทิฏฐิ พระโสดาบันท่านมีทิฏฐิสมบูรณ์ มีทิฏฐิถูกต้อง
แล้ว พวกเราก็อย่าลืมหาฝึกปฏิบัติเพื่อเป็นพระโสดาบัน
พระพุทธเจ้าได้ตรัสอานิสงส์ในการปฏิบัติอย่างนี้ไว้ว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในกาลใดแล ภิกษุละกาย
ทุจจริต เจริญกายสุจริต ละวจีทุจจริต เจริญวจีสุจริต ละ
มโนทุจจริต เจริญมโนสุจริต ละมิจฉาทิฏฐิ เจริญสัมมา
ทิฏฐิได้แล้ว ในกาลนั้น เขาย่อมไม่กลัวต่อความตาย
อันจะมีในภายหน้า

ถ้าเป็นคนทีละความชั่ว มาทำความดี และได้เป็น
พระโสดาบัน เป็นไงครับ สบายใจแน่นอนแล้ว ไม่ต้อง
ตกอบายอีกต่อไป เป็นผู้แน่นอน ถ้ายังต้องเกิดอีก ก็
เกิดแต่ในสุคติโลกสวรรค์ และแน่นอนว่า เตี่ยอีกไม่
นานนัก จะถึงนิพพานต่อไปในอนาคต อาจจะชาติหน้า

เลย หรืออาจจะอีก ๒ – ๓ ชาติ หรืออาจจะอีก ๗ ชาติ
เป็นต้น เป็นผู้ที่ไม่กลัวต่อความตาย เพราะแน่นอน
แล้ว ถ้ายังเป็นปุถุชนอยู่ ก็ยังกลัวอยู่

ดังนั้น ถ้าท่านทั้งหลายยังกลัวอยู่ ต้องไม่ประมาท
เริ่มต้น คือ ต้องละทุจริต เจริญสุจริต แล้วต้องละมิฉฉา
ทิฎฐิ เจริญสัมมาทิฎฐิ **ข้อสัมมาทิฎฐิเป็นองค์แรก**
ของอริยมรรคมีองค์ ๘ ต้องทำองค์มรรคองค์แรกให้
บริบูรณ์เสียก่อน จะได้เป็นพระโสดาบัน ต้องเห็นรูป
โดยความเป็นรูป อย่าเป็นรูปโดยความเป็นตัวตน เป็น
เรา เป็นของเรา เห็นรูปเป็นรูป เห็นนามเป็นนาม เห็น
ทุกข์เป็นทุกข์ เห็นเหตุเกิดทุกข์เป็นเหตุเกิดทุกข์ เห็น
ความดับทุกข์เป็นความดับทุกข์ เห็นข้อปฏิบัติให้ถึง
ความดับทุกข์เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ คือเห็น
ว่า อุปาทานชั้นที่ ๕ นี้เป็นทุกข์ ต้องเห็นว่ามันเป็น

ทุกข์ มันไม่ใช่คน เป็นรูปเป็นนาม เป็นก้อนทุกข์ ต้อง
เห็นก้อนทุกข์นั้นอยู่ ต้องเห็นเป็นก้อนทุกข์ให้ได้ ถ้าไม่
เห็น มันไม่เห็น ต้องฝึกให้เห็น เห็นต้นเหตุเป็นเหตุให้เกิด
เกิดทุกข์ ความรักตัวกลัวตาย รักตัวตน เป็นเหตุให้เกิด
ทุกข์ เห็นนิพพานเป็นความดับทุกข์ และเห็นอริยมรรค
อันประกอบไปด้วยองค์ ๘ ประการ เป็นหนทาง เป็น
ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ต้องเห็น เห็นอย่างที่มี
เป็น

เพราะทุกข์มันก็เป็นทุกข์ มันเปลี่ยนไม่ได้ เราจึง
ต้องเปลี่ยนทิวทัศน์ แต่เดิมมันเห็นผิดอยู่ เห็นทุกข์เป็นตัว
เรา เป็นของเรา เห็นทุกข์เป็นสุขอยู่ ยังเพี้ยนอยู่ เห็น
ของไม่เที่ยงกลายเป็นเที่ยงอยู่ ต้องเห็นของไม่เที่ยงเป็น
ของไม่เที่ยง เห็นของเป็นทุกข์เป็นของเป็นทุกข์ เห็น
ของไม่ใช่ตัวตน เป็นของไม่ใช่ตัวตน เห็นให้มันตรง ต้อง

ละมิจฉาภิกฺขุ มาเจริญสัมมาภิกฺขุ ต้องไม่ประมาทในเรื่องนี้ ต้องฝึกนะ ถ้ายังเห็นเพี้ยนอยู่ เห็นเมื่อไรก็เป็นคนอยู่ ยังกินว่ามีคนอยู่ อย่างนี้ต้องฝึกแล้ว อย่างเช่น เต๋ยวส์ักหน้อยเราจะทานอาหาร เห็นน้องไก่ก็ยังเป็นน้องไก่อยู่ อย่างนี้ไม่รอด ต้องตายแล้วเวียนว่ายตายเกิดอีกนาน ต้องเห็นน้องไก่นี้มันเป็นธาตุ น้องไก่นี้เป็นคำพูดเฉยๆ มันมีไก่อยู่ในน้องไก่ใหม่ ไม่มี เป็นธาตุ เป็นธาตุเฉยๆ มีเราเป็นผู้กินไก่ใหม่ ไม่มี มีแต่ธาตุ แต่พวกเราเนี้ โอ้โห.. กินไก่อีกแล้ว ไก่อยู่ไหนยังไม่รู้ จะกินไก่อยู่นั้น กินขาไก่อีกแล้ว คิดหลงวุ่นอยู่ ถ้ายังเห็นผิดอยู่ก็ต้องไม่ประมาท ต้องเร่งทำ พระท่านว่า ไม่มีตัวตน มีแต่ธาตุ เราก็เห็นเป็นไก่อยู่ แต่ประมาทอยู่ อย่างนี้เพี้ยนเยอะ

ความไม่ประมาทจึงเป็นพระธรรมะข้อใหญ่ เพื่อกระตุ้นให้เราเร่งทำกิจที่ควรทำ เบื้องต้นถ้าจะเป็นผู้แน่นอน ต้องเป็นพระโสดาบัน ถ้าได้สูงกว่านั้นก็ยิ่งดี ถ้าทำได้ ก็จะไม่กลัวต่อความตายที่จะมีในภายหน้า เพราะว่ายังไง ก็ไม่ตกอบาย เพราะไม่ทำทุจริต **ปิดอบายแล้ว จะได้บรรลุพระอรหันต์ในภายหน้าอย่างแน่นอน** ท่านทั้งหลายก็อย่าลืมนะ เป็นผู้ทำความไม่ประมาทโดยฐานะ ๔ ใน ๔ เรื่อง ๔ สถานะนี้ คือ (๑) ละกายทุจริต เจริญกายสุจริต (๒) ละวจีทุจริต เจริญวจีสุจริต (๓) ละมโนทุจริต เจริญมโนสุจริต (๔) ละมิจฉาทิฏฐิ เจริญสัมมาทิฏฐิ จงอย่าประมาทในการทำเรื่องเหล่านี้ นี่เป็นอัปมาทสูตร

๔. พึงมีสติรักษาจิตในฐานะ ๔ ประการ

ต่อไป อีกสูตรหนึ่ง อารักขสูตร กล่าวถึงเรื่อง ความไม่ประมาทเช่นเดียวกัน เป็นขั้นสูงขึ้นไปอีก พระพุทธเจ้าทรงสอนตั้งแต่พื้นๆ ไปถึงสูงขึ้นไป ถ้ากล่าวอย่างเต็มที่ พระพุทธองค์ทรงสอนให้เป็นพระอรหันต์เลย แต่พวกเราบางที่ยังหั่นซ้ายหั่นขวาอยู่ ก็ไม่ต่างกัน ให้เข้าใจว่า ท้ายที่สุดพวกเราทุกคน อย่างท่านทั้งหลาย นั่งอยู่ เห็นนั่งหลับอยู่ นั่งสัปหงกอยู่ โงกเงกอยู่ ก็ตามแต่เถอะ สักวันหนึ่งจะได้เป็นพระอรหันต์นะ หากไม่ออกนอกทางไปก่อน เห็นนั่งอยู่ นอนอยู่นะ ดูถูกไม่ได้นะ แต่ไม่รู้เมื่อไร อันนี้บอกไม่ได้ ชาตินั้นไม่ทราบ เห็นนั่งหลับอยู่นี้ ประมาทไม่ได้ เพราะเป็นอุปนิสัยแล้ว อย่าไปประมาทใคร เห็นเขานั่งหลับ เขอหมควาสนา อย่าไปว่าอย่างนั้น นั่งอยู่ นอนอยู่นั้น จะได้เป็นพระอรหันต์

แต่ไม่รู้ว่าจะอีกกี่ชาติ ชาติไหน ไม่ทราบเหมือนกัน อย่าง
นั้นแหละ มันเป็นอุปนิสัยแล้ว ฉะนั้นหลับตลอด หมด
วาสนาแล้วมั้ง ไม่ใช่ นั่นกิเลสมันหลอกเรา อย่าไปหมด
วาสนาเลย ต้องเป็นคนไม่ประมาท ทำวาสนาให้เกิดขึ้น
วาสนาดี ๆ ก็ทำเอา อันไหนทำได้ทำไปก่อน อันไหน
ดีงาม ต้องมีบางอันที่ทำได้ ทำไปก่อน เป็นอุปนิสัยไว้
สักวันหนึ่งพวกเราก็จะถึงความเป็นพระอรหันต์นั้นแหละ

ข้อธรรมะต่าง ๆ แม้พระพุทธองค์ตรัสไว้สูงอย่างไร
ก็น้อมรับปฏิบัติไว้ เพราะสักวันหนึ่งเราก็จะทำได้ แต่
ไม่ใช่วันนี้ พระองค์ตรัสว่า ใครด่ามาต้องไม่โกรธ เราก็
รับฟังไว้ รับเอามาฝึกหัด เราต้องทำได้สักวันหนึ่ง อาจ
ไม่ใช่วันนี้ อาจจะชาติหน้า หรืออาจจะชาติไหน ไม่ทราบ
เหมือนกัน พระองค์ทรงแสดงไว้ที่ยอดคือพระอรหันต์
ส่วนพวกเราผู้ปฏิบัติก็เดินไปตามทาง ตามกำลัง บารมี

แล้วก็ความเพียร

ในอังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต อารักขสูตร
พระพุทธองค์ตรัสว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุพึงกระทำความไม่
ประมาท คือ มีสติเครื่องรักษาใจโดยสมควรแก่ตนใน
ฐานะ ๔ ประการ ๔ ประการเป็นไฉน

คือ ภิกษุพึงกระทำความไม่ประมาท คือมีสติเครื่อง
รักษาใจโดยสมควรแก่ตนว่า จิตของเราอย่ากำหนดใน
ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนด ๑ จิตของเราอย่า
ขัดเคืองในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความขัดเคือง ๑ จิต
ของเราอย่าหลงในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความหลง ๑
จิตของเราอย่ามัวเมาในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความ
มัวเมา ๑

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในกาลใดแล จิตของภิกษุไม่กำหนดในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนด เพราะปราศจากความกำหนด จิตของภิกษุไม่ขัดเคืองในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความขัดเคือง เพราะปราศจากความขัดเคือง จิตของภิกษุไม่หลงในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความหลง เพราะปราศจากความหลง จิตของภิกษุไม่มัวเมาในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความมัวเมา เพราะปราศจากความมัวเมา

ในกาลนั้น เขาย่อมไม่หวาดเสียว ไม่หวั่นไหว ไม่ถึงความสะดุ้ง และย่อมไม่เป็นไป แม้เพราะเหตุแห่งถ้อยคำของสมณะ

จบสูตรที่ ๗

พระสูตรนี้แสดงขั้นสูงขึ้นไปเรื่อยๆ จนถึงเป็นพระอรหันต์ ทำอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้ครบถ้วน โดยแสดงความไม่ประมาทเป็นรากฐาน เป็นมูล ให้กระทำ ความไม่ประมาทโดยฐานะ ๔ ให้มีสติเครื่องรักษาจิต โดยสมควรแก่ตัวเอง พวกเราทั้งหลายก็อย่าลืมห้เป็นคนไม่ประมาท มีสติรักษาคุ้มครองจิต กำกับจิต กำกับคำพูด การกระทำ ความคิด อย่าปล่อยให้มัน พุดตามใจชอบ อย่าปล่อยให้มันทำตามใจชอบ อย่าปล่อยให้คิดตามใจชอบ ต้องมีสติกำกับ ต้องไปฝึกไปหัด ต้องบอกเตือนตนเอง เราเป็นคน จะมาคิดเลยคน อย่างนี้ไม่ได้ เป็นคนอยู่ คิดพยายามคนอื่น แข่งคนอื่น ผูกเวรกันอยู่ อย่างนี้ใช้ไม่ได้ ต้องมีสติกำกับ ให้อยู่ในกรอบในระเบียบ อย่างลูกหลานของเรา กว่า จะเขียนหนังสือเป็น ทำอะไรเป็น เราต้องให้เข้าโรงเรียน

อยู่ในกรอบของโรงเรียน และพวกเรานี้ก็เหมือนกัน ต้องเข้าโรงเรียน ต้องอยู่ในกรอบ ความคิดก็ต้องอยู่ในกรอบ ไม่ใช่ปล่อยเลยเถิดไปไกล สิ่งที่ไม่ใช่ของเรา ก็ต้องเห็นว่าไม่เป็นของเรา อย่าให้มันไปอยากได้ของชาวบ้านเขา ตัวที่คอยบอกสอน คอยกำกับคือสตินั่นเอง ต้องไม่ลืม ไม่หลง ข้อธรรมะอื่นๆ ปัญญา วิริยะ สมาธิ เป็นต้น ก็เอามาใช้ต่อไป ถ้าประมาทอย่างเดียว มันไม่ได้ใช้

ถ้ามีความไม่ประมาทเป็นเบื้องต้น ต่อไปจะได้ใช้เอาธรรมะอื่นๆ มาปฏิบัติ พระพุทธองค์ให้กระทำความไม่ประมาท คือ ข้อที่ ๑ มีสติเครื่องรักษาใจโดยสมควร แก่ตนว่า จิตของเราอย่าได้กำหนดในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนด ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนด ในโลกนี้มีเยอะ สิ่งที่เป็นอารมณ์ของความกำหนด สิ่ง

ต่างๆ ในโลกมันไม่รู้เรื่อง รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส
ที่น่าปรารถนา เสื้อผ้าสวยๆ เงินทอง อำนาจ ชื่อเสียง
เก้าอี้ รถยนต์ ที่ดิน มันไม่รู้เรื่อง ความกำหนัดนี้เป็น
กิเลส รูปเป็นต้นนั้นเป็นที่ตั้งของความกำหนัด ความ
กำหนัดมันเกิดในที่นั้น เป็นอารมณ์ให้เกิดขึ้น ต้องมีสติ
คอยควบคุมไว้ อย่าให้กำหนัดในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่ง
ความกำหนัด ต้องควบคุม ต้องหัด ต้องฝึกไว้ ต้องเป็น
คนไม่ประมาท

เมื่อยังมีความกำหนัด ยังละไม่ได้ขาด ยังมีความ
ติดข้องของสวयงามอยู่ ทานอาหารยังเอร็ดอร่อยมาก
ได้เวลากินแล้ว ข้าวขาหมูร้านนี้ น้ำลายยืด หยดเหมะๆ
อย่างนี้ ไม่ไหว หลงอย่างนั้นต้องเกิดอีกนาน ต้องไม่
ประมาท ทำกิจของตัวเอง กิเลสยังเหลืออยู่ จะเพิกเฉย
ต่อหน้าที่ไม่ได้ กิเลสจะลากเราไปเวียนว่ายอยู่อย่างนั้น

กิเลสเกิดขึ้นก็เป็นเครื่องกระตุ้นเราว่า ต้องไม่ประมาท

ธรรมะที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้เพื่อให้ตัดกิเลส ก็มีให้แล้ว กิเลสตัวนี้ ถ้าจะให้ไม่มีอีกเลย ไม่มีกามราคะ ต้องเป็นพระอนาคามี ข้อปฏิบัติก็มีแล้ว เราต้องเร่งฝึก ไม่ใช่จะเป็นวันนี้หรือ แต่ในความรู้สึกของเราจะต้องไม่ประมาท ไม่เพิกเฉย เป็นหน้าที่รับผิดชอบของเราที่จะต้องฝึกหัด เป็นงานที่เราต้องทำ คนมีงานค้างจะนอนเล่นไม่ได้ มีเวลาโอกาสจะต้องรีบทำ บอกตนเองว่า จิตของเราอย่ากำหนดในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนดที่ติดมันก็อยู่ของมันดี ๆ เราไปรักมันเอง เป็นความผิดของใคร เป็นความผิดของกิเลสนี้แหละ หน้าที่ของเราคือต้องทำลายตัวกิเลสนี้ ส่วนจะทำลายได้เมื่อไร ไม่ทราบ แต่เราต้องไม่ประมาท ทำทุกวัน ๆ ไป

ถ้าเราประมาทไป อ้างว่า คนอื่นๆ เขาก็มีกิเลสกัน ใครๆ ก็เป็นอย่างนี้ทั้งนั้น เราเป็นปุถุชนมันก็ต้องมีบ้าง ไม่เป็นไรหรอก คิดหาพวกไปเรื่อย เธอยังมีกิเลสใช้ใหม่ เป็นเพื่อนฉันด้วยนะ เป็นเพื่อนวนในวัฏฏะกันไปเรื่อย เป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย กันอยู่อย่างนี้ แล้วทำไมไม่เอาพระพุทธเจ้าเป็นกัลยาณมิตร ไม่คบหาบัณฑิต พวกเราคบแต่คนพาล เลยพาลไปหาผิดไปเรื่อยวนอยู่อย่างนั้น ฉะนั้น อย่าเอาแต่สบายใจไปวันๆ ความจริงมันไม่ขึ้นอยู่กับความคิดของเรา ความจริงมันคือความจริง จึงต้องไม่ประมาท เรามีกิเลสอยู่ ต้องมีหน้าที่ในการทำลายกิเลส ไม่ได้อยู่ที่คนอื่น

ข้อที่ ๒ จิตของเราจงอย่าขัดเคืองในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความขัดเคือง หน้าคนที่เราไม่ชอบโผล่มา เคืองอีกแล้ว อย่างนี้ก็เป็นหน้าที่ของเรา ต้องไม่ประมาทว่า

เราต้องทำลายความขัดเคืองอันนี้ให้ได้ เป็นหน้าที่ของเราจะต้องฝึกหัด ให้เป็นพระอนาคามีจึงจะหมดโทษนี้ได้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงเอาไว้ ส่วนจะได้เมื่อไรอีกเรื่องหนึ่ง เราต้องไม่ประมาท ไม่เพิกเฉย ไม่ปล่อยโอกาสให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ แม้ไม่ได้เป็นชาตินี้ ก็หัดเจริญเมตตาไว้ ฝึกไว้ เห็นความจริงไว้ จะเป็นอุปนิสัยในภพชาติหน้า ถ้ายังมีกิเลสอยู่ เห็นหน้าใครก็ไม่ชอบอยู่เรื่อย แต่ทำเป็นเฉย ฉันทเป็นปุถุชนก็ต้องมีบ้าง คิดเห็นอย่างนี้ ก็จะเป็นปุถุชนตลอดชาติอยู่อย่างนั้น และชาติหน้าก็จะเป็นอย่างเดิมอีก อย่างนี้ไม่ได้ ต้องฝึกความไม่ประมาทนี้สำคัญมาก

ท่านทั้งหลายจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตัวเอง ต่อกิเลสทั้งหลายที่เกิดขึ้น เห็นว่าเราต้องฝึกกรรมะฝ่ายดีทั้งหลายมาทำลายกิเลส ต้องเจริญอุบายมรรคมีองค์

๘ พระพุทธเจ้าตรัสเอาไว้แล้วว่า พระองค์เป็นเพียงผู้บอกทาง ส่วนการเดินทางนั้น ต้องทำเอาเอง ถ้าเราหลับไหลเสีย ประมาทเสีย ไม่มาทำ พระองค์ก็ช่วยไม่ได้เช่นกัน ตอนนี้ไม่ทราบท่านหลับหรือยัง บางคนเตรียมหลับแล้ว บางคนนึกถึงหมอนแล้ว วันนี้ฟังเยอะแล้ว ปฏิบัติมาเยอะแล้ว พอแล้ววันนี้ คนทั่วไป วันอาทิตย์อย่างนี้ไปเที่ยวกับลูกหลานแล้วนะ หนูนี้ไม่ธรรมดาจะมาฟังธรรม ดีกว่าคนอื่นอยู่นะ เอาแล้ว เตรียมนอนเทียบแต่กับพวกที่ไม่ค่อยได้เรื่อง ตัวเองก็เลยไม่ได้เรื่องกับเขาไปด้วย แล้วทำไมไม่เทียบให้สูงๆ สักนิดหนึ่งถึงเราทำไม่ได้ อย่างน้อยเอาท่านไว้บูชาก็ยังดี เราต้องคบทางบัณฑิตไว้ อย่าไปคบคนพาล นึกถึงเหล่าพระอรหันต์เสมอ

ข้อที่ ๓ จิตของเราอย่าหลงในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความหลง ที่ให้หลงมีเยอะแยะ ร่างกายประกอบไปด้วย ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ๖๓ หัวใจ ตับ พังผืด ม้าม ปอด ไข้อยู่ไข่น้อย อาหารใหม่ อาหารเก่า ดี เสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา เปลวมัน น้ำลาย น้ำมูก น้ำไขข้อ น้ำมูตร มีจิตเกิดดับอยู่ในนี้ เป็นที่ตั้งแห่งความหลงว่าเป็นคน เป็นเรา เป็นเขา เป็นของเรา เป็นของเขา เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นของสวยงามน่าเพลิดเพลิน เราต้องมีสติ ต้องมีความรู้ ถ้ายังหลงอยู่ ก็ต้องไม่ประมาท ต้องไม่ลืมกิจหน้าที่ของเรา ต้องทำลายความหลงนี้ให้ได้ ถ้านึกว่า หลงก็ไม่ใช่ไรหรอก หลงอยู่อย่างนั้น มันก็ยืดยาวออกไปเรื่อยๆ ต้องไม่ประมาทโดยตั้งใจว่า ขอจิตของเราจงอย่าหลงในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความหลง

สิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ไม่เป็นของเราสักอย่างเดียว มันก็เป็นของมันเป็นของมันนั่นแหละและตลอดไป เปลี่ยนเจ้าของไปเรื่อย เป็นที่ตั้งแห่งความหลง เกิดความหลง เราต้องเตือนตนเอง ไม่ประมาทว่า เราจะทำลายความหลงนี้ ไม่ใช่ทำลายบ้าน ฉันหลงว่าบ้านเป็นของฉัน เลยกุบมันทิ้งเลย ไม่ใช่อย่างนั้น ต้องทำลายความหลง ยึดว่าเป็นลูกของเรา เครียดจะตายแล้ว อย่างนั้นมันหลง ไม่ใช่โยนลูกทิ้ง ตัดหางปล่อยวัด อย่างนี้ไม่ได้ เดี่ยวเป็นภาระหลวงพ่อกับอีก ต้องตัดความหลง ต้องมีปัญญา รู้จักว่าจะตัดอะไรดี ต้องเป็นคนไม่ประมาท

ข้อที่ ๔ จิตของเราอย่ามัวเมาในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความมัวเมา อย่าไปเมา พวกเรานี่เมา เสาไปเซมาอยู่ เจอคำชม เป็นไง ลอยไปทางโน้น เจอคำตำ เป็นไง ล้มมาทางนี้ แห้งไปเลย บางคนถูกตำมาก ๆ ไม่รู้จะไป

ทางไหน นอนแห่งจะตายแล้ว ขึ้นอดีตขึ้นฟองไปหมดแล้ว บางคนโดนขมลอยขึ้นไปถึงไหนต่อไหนก็ยังไม่ทราบเลย อย่างนี้มันไม่ไหว ถ้าโลกดี เราก็คดีไป ประเทศเราดี เพราะเราดีค้างอยู่อย่างนั้น ประเทศเราชั่ว เราก็คต้องรับผิดชอบ เพราะเราชั่วกรรมัง อย่างนี้ไม่ไหว มันมัวเมา ลุ่มหลง ไม่สීමหุสීමตา เราทั้งหลายอย่ามัวเมา

มาเป็นอย่างไร คุณตี๋มเหล่า ตี๋มสุราเมรัย เมาแล้วมันเป็นไง พูดคุยไม่รู้เรื่อง เดินไม่ตรง เดินพันขาตัวเอง หัวที่มอยู่นั้นแหละ ท่านทั้งหลายก็อย่าเดินพันขาตัวเองไปมา แล้วหัวที่มไปที่มมาอยู่อย่างนี้ ต้องระมัดระวัง มีเงิน ก็อย่ามัวเมาในการมีเงิน ไม่ใช่จะให้เงินมาขัดแย้งขัดขารเรา อย่างนี้ไม่ไหว บางคนมีหมา เลี้ยงหมา หลงจะตายแล้ว เมาอยู่นั้น ต้องรับผิดชอบต่อหมาตัวนี้ อาจารย์พุทธธรรมะก็พูดไป ดิฉันต้องไปเลี้ยงหมา

แล้วคะ อย่างนี้ตายเลย หลงเมากันอยู่อย่างนั้น พัน
แข่งพันขาอยู่นั้น วกไปวนมา ไม่ตรงทางสักทีหนึ่ง

ต้องเดินตรงองค์มรรค **เดินให้ตรง มุ่งไปสู่ความ
พ้นทุกข์ คือพระนิพพาน** ไม่ใช่ไปข้างโน้นข้างนี้ วน
ไปเรื่อย จึงต้องอาศัยความไม่ประมาทเป็นตัวช่วย ขอ
จิตของเราจงอย่ามัวเมาในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความ
มัวเมา ถ้ารู้สึกว่ามีขึ้นมาแล้ว เมาลาภ เมายศ เมา
สรรเสริญ เมาความสุขแล้ว ขาดสติสัมปชัญญะแล้ว
ใครพูดอะไรก็ฟังไม่ออกแล้ว ชักจะเมาแล้ว มีนหัวแล้ว
อย่างนี้ไม่ได้ ต้องไม่ประมาท ถ้ายังเมาอยู่ ก็เป็นหน้าที่
ของเราก็จะต้องฝึกหัดให้เลิกเมา ให้สร้างเมา พระ
นิพพานเป็นธรรมะที่สร้างเมา หายเมา ดับความเมา

พระพุทธองค์ตรัสบอกอานิสงส์ของความไม่
ประมาทใน ๔ ประเด็นนี้ว่า

ในกาลใดแล จิตของภิกษุไม่กำหนดในธรรมอัน
เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนด เพราะปราศจากความ
กำหนด จิตของภิกษุไม่ขัดเคืองในธรรมอันเป็นที่ตั้ง
แห่งความขัดเคือง เพราะปราศจากความขัดเคือง จิต
ของภิกษุไม่หลงในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความหลง
เพราะปราศจากความหลง จิตของภิกษุไม่มัวเมาใน
ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความมัวเมา เพราะปราศจาก
ความมัวเมา ในกาลนั้น เขาย่อมไม่หวาดเสียว ไม่หวั่น
ไหว ไม่ถึงความสะดุ้ง และไม่เข้าไปแม้เพราะเหตุแห่ง
ถ้อยคำของสมณะ

ถ้าทำได้แบบนี้ ปราศจากความกำหนด ปราศจาก
ความขัดเคือง ปราศจากความหลง ปราศจากความ
มัวเมาแล้ว เป็นพระอรหันต์แล้ว ก็ไม่หวาดเสียว ไม่
หวั่นไหว ไม่สะดุ้ง และไม่ไปตามถ้อยคำของสมณะ ไม่
ตกไปในลัทธิความเห็นทั้งหลาย ใครว่าอย่างไรก็ไม่ไป
ตามเขาแล้ว เพราะเข้าถึงจุดสูงสุดแล้ว ไม่หวั่นไหวแล้ว
ลมพัดมาทางไหนก็สบาย เป็นเหมือนกับขุนเขาหนึ่งอยู่
ไม่หวั่นไหวไปเพราะนิทาน เพราะสรรเสริญ เพราะ
ลัทธิเขาว่าอย่างโน้น เขาว่าอย่างนี้ พวกเราไม่ใช่ขุนเขา
เป็นใบไม้แห้ง ลมพัดมาก็ไปเรื่อยกับเขา พัดไปทาง
ไหนก็ไปกับเขาเรื่อย อย่างนี้ไม่ไหว ต้องฝึกหัดให้เป็น
ผู้เข้มแข็ง เป็นผู้มั่นคงดุจขุนเขานั้นแหละ

อาณิสสของความไม่ประมาทใน ๔ ประเด็นนี้ คือ
ทำให้เป็นพระอรหันต์ผู้มั่นคง ไม่หวั่นไหว ไม่อย่างนั้น

แล้ว จะเป็นอย่างปฤชณทั่วไปที่ยังหวั่นไหว มันเหน้อย
นะ เป็นปฤชณนี้ลำบาก หวั่นไหวไป พอมาฟังธรรม
อาจารย์นี้พูดดี พอไปฟังอีกท่านหนึ่ง ท่านนั้นพูด
ดีกว่า ไปฟังอีกท่านหนึ่ง ท่านนี้ดีกว่าๆ ไปฟังอีกท่าน
หนึ่ง ท่านนั้นดีกว่าๆๆ หลายท่านก็ซังกงแล้วที่นี้
กรรมฐานอันไหนดีหนอ อันนั้นถูกหนอ อันนั้นผิดหนอ
ลำบากเหลือเกิน เป็นปฤชณนี้มันเหน้อย มันลำบาก
มันน่ารำคาญ ดังนั้น เราต้องไม่ประมาท ต้องรีบแก้ไข
แล้ว ถ้าไม่รีบแก้ไข มันก็ยังเป็นอย่างนี้อีก ลองคิดดูสิ
ชาตินี้มีโอกาสฟังธรรมตั้งเยอะ ยังงออยู่เลย บางชาติ
ที่ได้ฟังธรรมน้อยๆ จะไม่งงหนักกว่านี้หรือ หรือว่าถ้า
ไม่ได้ฟังธรรมเลย จะเป็นยังไง จะไม่มีดีไปเลยหรือ นี่
ขนาดฟังธรรมตั้งเยอะแยะ มีวัดหลายวัด มีการแสดง
ธรรมมากมาย ไปฟังมาเยอะแล้ว ยังไม่สว่างเลย บางคน

ยิ่งฟังยิ่งงงใหญ่ มีดหนักกว่าเดิมก็มี ลองคิดดูสิ นี่เป็น
โทษของความเป็นปุถุชน จะมาโทษอาจารย์ว่า เป็น
เพราะอาจารย์นั้นแหละ พุดไม่ได้เรื่อง หนูก็เลยมีด จะ
ไปโทษใคร อย่างนี้ไม่ไหว อย่างนี้คงมีดตลอดชาติ

หน้าที่ของเราต้องแสวงหาความสว่าง ตัวเองมีด
อยู่ จะมัวนั่งมีดมัวเมาและลุ่มหลง สบายใจอยู่ มันก็
ไม่ใช่ ต้องแสวงหาดวงประทีป แสวงหาความสว่าง
แห่งธรรมะ ตัวเองมีกิเลสอยู่ ยังประมาท ไม่รีบแสวงหา
ยามารักษากิเลส มันไม่ได้ อุปมาง่าย ๆ เหมือนกับพวก
เราเจ็บป่วย จะประมาทว่าไม่เป็นไร ป่วยเห็นจะ ๆ อยู่
จะไม่รีบหาหมอหรือ จะรอหมอมาหาเอง หรือว่าจะรอ
ตายเสียก่อน หรือว่าจะรอคนมาเห็น เดี่ยวก็คงจะมา
ช่วยหรือก อย่างนั้นหรือ รอไม่ได้ เราเจ็บป่วย ต้อง
แสวงหาหมอ แสวงหายามารักษา เหมือนกับเราป่วย

ด้วยอำนาจกิเลส มีราคะ โทสะ โมหะ และความมัวเมา
ลุ่มหลง แสดงว่ายังป่วยอยู่ ยังเจ็บอยู่ ยังไม่พ้นจาก
กิเลส ยังไม่พ้นจากโรคร้าย ต้องแสวงหายามารักษา
ยานั้นก็มีแล้ว คืออริยมรรคมีองค์ ๘ เหลือแต่เอามา
ทาน ท่านทั้งหลายอย่าลืมหานยา ถ้ามีความประมาท
ไม่ยอมหายา ไม่ยอมทานด้วย ก็วุ่นวาย เจ็บปวด เดือด
ร้อน เป็นทุกข์อยู่อย่างนี้

ในพระสูตรที่สองนี้ แสดงลึกซึ้งลงไปอีก ยังมีกิเลส
อยู่ ห้ามประมาทนั่นเอง ถ้ายังมีกิเลสอยู่ ต้องเตือน
ตนเอง ต้องไม่ประมาท จะต้องละกิเลสตัวนี้ให้ได้ ขอ
จิตของเราอย่าได้กำหนดในธรรมอันเป็นที่ตั้งของความ
กำหนด ขอจิตของเราอย่าได้ขัดเคืองในอารมณ์อันเป็น
ที่ตั้งแห่งความขัดเคือง ขอจิตของเราอย่าได้หลงใน
ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความหลง ขอจิตของเราอย่าได้

มัวเมาในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความมัวเมา คือ ต้อง ละกิเลสทั้งหมดเลย อาศัยความไม่ประมาทนี้เป็นตัว กระตุ้น ท่านทั้งหลายถ้ายังมีกิเลส ก็ต้องกระตุ้นตัวเอง ให้ได้ว่า จะต้องละกิเลสตัวนี้ ไม่อย่างนั้น เราก็จะมีปัญหา อยู่กับมันตลอดไป ถ้ายังมีความลังเลสงสัย ความสงสัย นี้เป็นนิเวรน์ เป็นกิเลส หน้าที่ของเราคือจะต้องละเจ้า ตัวนี้ให้ได้ จะละได้อย่างไร ไม่ประมาทแล้วก็ไปทำ ความเพียร หาครูบาอาจารย์ ฝึกศีล ฝึกสติ ฝึกสมาธิ ฝึกปัญญา มีความโกรธ ขัดเคืองไม่ชอบใจเกิดขึ้น หน้าที่ของเราก็ต้องไม่ประมาท จะต้องละความโกรธอัน นี้ ถือเป็นหน้าที่ของแต่ละคน จะมาเพิกเฉยสบายใจว่า เราจะไม่ทุกข์หรอก อย่างนี้ไม่ได้ เพราะเหตุมี ผลก็ต้อง มีตามมา ทั้งเหตุทั้งผลอยู่กับตัวเรา นี้ หนึ่งเฉยว่าฉันจะไม่ เป็นไรหรอก อย่างนี้ก็แสดงว่าไม่รู้เรื่อง เป็นคนประมาท

๑๓๒

ความไม่ประมาท

ฉันจะไม่ใช่ไรไต่ยังงิ นึ่งหนานก็แกไปทุกวัน ใกล้เคียง
ตายไปทุกวันแล้ว ยังไม่รู้เรื่อง ความเห็นผิดก็ยังคงอยู่
มองคนข้างๆ ก็ยังเป็นคนอยู่ ยังต้องเกิดอีกอยู่ ยังต้อง
แก่อู่ ยังต้องตายอยู่ ยังประมาทอยู่ อย่างนี้ไม่ได้

๑๓๓

สุธีร์ ทุมทอง

๕. สรุป

วันนี้ อ่านพระสูตรให้ฟัง เป็นเรื่องเกี่ยวกับความไม่ประมาท ที่พระพุทธเจ้าทรงแจกแจงเอาไว้ โดยอุปมา ๑๐ ประการ ตอนท้ายได้กล่าวถึงความไม่ประมาทในฐานะ ๔ สองพระสูตร โดยพระสูตรแรก กล่าวถึงระดับพื้นฐานถึงโสดาบัน สูตรหลังกล่าวถึงสูงเลย พวกเราก็รับไปทั้งสองสูตร ทำเอาเท่าที่พอทำได้ โดยอาศัยความไม่ประมาทเป็นมูล เป็นรากฐาน เป็นเครื่องกระตุ้นให้ได้ทำหน้าที่ของตัวเอง ไม่ควรประมาทในฐานะ ๔

เบื้องต้น คือ จงละกายทุจริต จงเจริญกายสุจริต จงละวจีทุจริต จงเจริญวจีสุจริต จงละมโนทุจริต จงเจริญมโนสุจริต จงละมิจฉาทิฏฐิ จริณสัมมาทิฏฐิ อันนี้ทำให้เป็นโสดาบัน ถ้าทำอันนี้ได้ จะไม่กลัวตาย ท่านทั้งหลาย

มีเรื่องใหญ่รออยู่ข้างหน้า ความตายนี้ เป็นเรื่องใหญ่
สำหรับเราทุกคน ทำ ๔ ประเด็นนี้ อาศัยความไม่
ประมาทกระตุ้นตัวเองขึ้นมาทำ มาฝึกหัด

ชั้นสูง ไม่ประมาทในฐานะ ๔ เหมือนกัน เป็นชั้น
สูงมาก ถ้าทำได้ก็เป็นพระอรหันต์เลย สรุปว่าถ้ายังมี
กิเลสอยู่ ยังไม่เป็นพระอรหันต์ ไม่ควรเพิกเฉย ไม่ควร
ประมาท ฝึกหัดทำไว้ อะไรดี ๆ ทำไว้ อาจจะไม่เป็นพระ
อรหันต์ในชาตินี้ ก็ทำเป็นอุปนิสัยไว้ คงจะได้เป็นใน
อนาคตต่อไป ส่วนจะชาติไหนเราไม่ทราบ **มีศรัทธา**
เชื่อปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าแล้ว เราก็ทำเอา
ไม่ประมาท ให้มีสติคอยกำกับ ขอบจิตของเราจงอย่า
กำหนดในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนด ขอบจิต
ของเราจงอย่าขัดเคืองในธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความ
ขัดเคือง ขอบจิตของเราจงอย่าหลงในธรรมอันเป็นที่ตั้ง
แห่งความหลง ขอบจิตของเราจงอย่ามัวเมาในธรรมอันเป็น

ที่ตั้งแห่งความมัวเมา อาศัยความไม่ประมาทเป็นพื้น เป็นราก เป็นธรรมะข้อใหญ่ครอบคลุม จะได้กระตุ้นให้เกิดการกระทำ อันไหนพอทำได้ก็จะทำได้ ไม่ปล่อยโอกาสไป

บางคนก็ปล่อยโอกาสหลุดลอยไป ธรรมะข้อนี้ สูงไป ระดับอรหัตต์ ผมคงไม่ได้ ผมได้เท่านี้ก่อน ผมคงแค่ทำบุญ ก็จะได้แค่ทำบุญก่อนไปเรื่อย ๆ แล้วทำไม ไม่หัดฝึกสติ ไม่เจริญเมตตาไว้ ทำไมไม่หัดเจริญอุสุภะไว้บ้าง อันไหนที่ทำได้ ทำไมไม่รีบทำ ยิ่งไงผมก็ทำไม่ได้ ถึงผมจะเจริญอุสุภะ ผมก็ไม่ใช่อนาคตามี ผมก็เลยไม่เจริญ ทำบุญก่อน ถ้าไม่ใช่อนาคตามีตอนนี้ ทำไมไม่ทำไว้ เดี่ยวจะได้เป็นในอนาคต ความประมาทมันอันตราย อย่างนี้ ทำให้พลาดโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้า บางครั้ง ก็ตกไปข้างต่ำ ลำบากกว่าเดิมอีก ท่านทั้งหลายจึงต้องไม่ประมาท ถ้ายังรัก ยังมีราคะอยู่ ให้หัดเจริญอุสุภะ

ยังมีความขัดเคืองอยู่ ให้หัดเจริญเมตตา ยังลุ่มหลง ให้หัดเจริญปัญญา **เจริญอริยมรรค** หัดฝึกไป อาศัยความไม่ประมาทเป็นรากฐาน เป็นรากแก้ว เป็นธรรมะข้อใหญ่ ในการฝึกหัด ในการเร่งทำความเพียรตามคำสอนของพระพุทธเจ้า

วันนี้ มาบรรยายธรรมะในหัวข้อเกี่ยวกับความไม่ประมาท เริ่มต้น บรรยายโดยอุปมาต่างๆ ๑๐ อุปมา ไม่ทราบจำได้อันไหนบ้าง ตอนหลังมาก็พูดให้ทำความเข้าใจไม่ประมาทใน ๔ ฐานะทั้งสองสูตร แบบย่อๆ ให้เป็นแง่คิด ท่านทั้งหลายจะได้นำไปศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

บรรยายวันนี้ คงพอสมควรแก่เวลาเท่านี้ อนุโมทนาทุกท่านครับ

๑๓๗

สุกวีร์ ทุมทอง

รายชื่อผู้ร่วมบริจาค

1	คุณสายสัมพันธ์ สุวรรณประทีป	20,000
2	คุณช่อพิภพ โอสธานุเคราะห์	20,000
3	คุณเพ็ญพรรณ วิสุทธิ ณ อยุธยา	10,000
4	คุณบุษกร สิงคาลวนิชย์	2,000
5	คุณสุจินตนา พุกกะเวส	500
6	คุณอนุธิดา คงสาย	500
7	คุณจรรยา ตั้งกิจเวทย์	1,000
8	คุณพรรณไพไล สุพรรณโรจน์	500
9	คุณเกษมสิรินทร์ ชนันท์ปพัฒนา	500
10	คุณรัชนีวรรณ อุทัยศรี	500
11	คุณกะมะลา ภาคสุวรรณ	1,000
12	คุณพรทิพย์ ชนะโสภณ	1,000
13	คุณกอบรัตน์ บิวเลอร์	3,000
14	คุณดารี คาบาลโล	1,000
15	คุณชนิกา ศิลปอนันต์	2,000
16	คุณวรัทยา อัสนกุล	1,000
17	คุณหญิงวิจินตรา บุนนาค	1,000
18	คุณธนัญชัย ชาวสอาด	1,000
19	คุณดวงตา ชาวสอาด	1,000
20	พ.ญ.สิริพร เนาวรัตน์โนภาส	1,000
21	คุณพจมาน เสริมศิริวิวัฒน์	500
22	ผู้ฟังธรรมมูลนิธิมาयाโคตมี ๒๘ พ.ย. ๕๘	2,070

๑๓๘

ความไม่ประมาท

23	ผู้เข้าปฏิบัติมูลนิธิวิปัสสนากรรมฐานสุรินทร์ ๕-๗ ธ.ค. ๕๘	4,649
24	คุณวันชื่น ธรรมไพโรจน์	500
25	ไม่ออกนาม	300
26	คุณชมพู่	1,000
27	ผู้ฟังธรรมบ้านจิตสบาย ๒๗ ธ.ค. ๕๘	5,876
28	จากฐานิชาณ์รีสอร์ท ๒๐ ธ.ค. ๕๘	6,150
29	คุณอุบล พ่วงศิริ	200
30	ผู้ฟังธรรมมูลนิธิมายาโคตมี ๒๖ ธ.ค. ๕๘	2,000
31	ดร.ชุตินา พรหมมาก	1,000
32	ผู้เข้าปฏิบัติอาศรมมาตา ๓๑ ธ.ค. ๕๘-๔ ม.ค. ๕๙	15,090
33	มูลนิธิอาศรมมาตา	3,000
34	คุณณัฐธีร์ ฐานุ์เรื่องพงศ์	100
35	คุณชมพู่	2,000
36	คุณนิภา เสตสุวรรณ	5,000
37	คุณธนิดา บุลสุข	2,000
38	คุณพิชิต จารุทรศน์	500
39	ผู้ฟังธรรมบ้านจิตสบาย ๓๑ ม.ค. ๕๙	2,350
40	ดร. นวลศิริ เปาโรหิตย์	1,000
41	คุณศิริลักษณ์ พัฒนาเอนกและครอบครัว	5,000
42	ผู้ฟังธรรมบ้านจิตสบาย ๑๔ ก.พ. ๕๙	2,070
43	ผู้เข้าปฏิบัติยวพุทธิกสมาคมฯ ๑๒-๑๖ ก.พ. ๕๙	27,230
44	คุณอัจฉริยา เกตุทัต	2,000
45	ผู้ฟังธรรมมูลนิธิมายาโคตมี ๒๐ ก.พ. ๕๙	2,410
	รวม	<u>162,495</u>

๑๓๙

สุกักร์ ทุมทอง

ผู้ที่สนใจหนังสือและคำบรรยายของอาจารย์
สุภีร์ ทুমทอง สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน
www.ajsupee.com และ สามารถติดต่อได้
ดังนี้

(๑) ขอรับได้ฟรี ผ่านระบบขอรับหนังสือออนไลน์
จากเว็บไซต์ ajsupee.com ขอรับหนังสือได้ครั้งละ
๕ เล่ม และ mp3 ครั้งละ ๘ แผ่น โดยการเลือกหนังสือ
หรือ ซีดีที่ต้องการ ผ่านระบบขอรับหนังสือออนไลน์ ยืนยัน
และ กรอกชื่อที่อยู่ผู้รับ ในระบบสามารถตรวจสอบ
สถานะการส่งได้

(๒) ขอรับได้ฟรีทางไปรษณีย์ ขอรับหนังสือได้
ครั้งละ ๕ เล่ม และ mp3 ครั้งละ ๘ แผ่น ส่งชื่อ ที่อยู่
ของผู้รับ, ชื่อหนังสือ, mp3, DVD ที่ต้องการไปที่
suriyan2t@gmail.com หรือทาง Line ID : ajsupee.
com ติดต่อสอบถามรายละเอียด คุณสุรียัน โทร.
๐๘๐-๕๕๓ ๕๕๕๓ กร๊อบ

(๓) ติดต่อขอรับที่ชมรมจริยธรรม ตึกประสาท
วิทยา ชั้น ๓ โรงพยาบาลศรีรัษฎา อ.เมือง จ.นนทบุรี
โทร. ๐๒-๙๖๘ ๙๙๕๔ ติดต่อคุณสุคนธ์

(๔) ติดต่อขอรายละเอียดได้จาก

ชมรมกัลยาณธรรม

<http://www.kanlayanatam.com>

ประวัติ

อาจารย์สุธีร์ ทุมทอง

วันเดือนปีเกิด

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๕

บ้านหนองฮะ ต.หนองฮะ อ.ลำโรงทาบ จ.สุรินทร์

การศึกษา

- เปรียญธรรม ๔ ประโยค
- ประกาศนียบัตรบาลีใหญ่ วัดท่ามะโอ จ.ลำปาง
- ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ปริญญาโท พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพระพุทธรศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑๔๒

ความไม่ประมาท

งานปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๙)

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิทยาลัยสงฆ์
มจร. วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส จ.นครปฐม
- วัตถุประสงค์วิทยุพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย
- อาจารย์สอนวิชาพระอภิธรรมปิฎก
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส จ.นครปฐม
- บรรยายธรรมะตามสถานที่ต่างๆ
ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด
- เผยแพร่ธรรมะทางเว็บไซต์

www.ajsupee.com

